EL·POBLE·CATALÀ

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA

Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 31 DESEMBRE DE 1904

ANY I ** BARCELONA ** NÚM. 8

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DÈU CENTIMS

SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

CRIDA PATRIOTICA

Al entrar el Nacionalisme catalá en la lluita politica, la gent de Madrid es doná compte de que tenia davant un poble que, com el catalá, pot enderrocar ab unitat d'acció el sistema imperant buit y corcat. Instintivament arbitraren el dividirnos.

Y ja tenim a ciutat y per molts indrets de Catalunya dos bloks; catalanistes y republicans que 's miren com enemics, ab odi, ab rencunia. D'una y altra banda s'han acoblat gent que donen al conjunt un tó de lluita de classes, d'ideals politics, relligiosos y socials, petrificant en el cervell de molta gent conceptes y coses que será necessari desarrelar.

Es convenient a Catalunya, al Nacionalisme catalá, y a tots els catalans que de veres estimen la terra que les coses tornin a carril, perque ni 'l Nacionalisme, ni la Republica, ni Catalunya treu gran profit d'aquesta lluita quin desviament no havem pogut deturar molts que en ella havem intervingut.

Sols poden tenir interés en mantenir les oposicions irades, les violencies esterils, els centralistes y els que cerquen en els moviments catalanista y republicá, finalitats diferentes de les que poden esser esperit y essencia d'aquests moviments, per quines finalitats amagades volen aprofitar el caliu que a les masses catalanes tenen els ideals de llibertat de la terra y la forma republicana.

Si el Nacionalisme no te altre ideal que assolir la llibertat y l'autonomia integral de Catalunya, sens que cap de sos devots degui abdicar de cap de sos ideals en altres problemes de la vida, no pot escluir de son sí els que además de catalanistes siguen republicans. Y els republicans no poden combatrer als autonomistes catalans que representen una deu fonda de forsa potent y seriosa que proclama obertament que no te preferencia per cap forma de govern, y menys poden ferho si son partidaris de la llibertat dels pobles d'Espanya.

Es tant sensill en aquests termes el problema, que no 's compren que ni tan sols duri una hora el mal entés. Però es que sota d'aquets termes hi ha realitats mes tristes y que encara es mes necessari desfer. Ab els noms de Republica, Llibertat, Democracia y Radicalisme, es venen aqui predicant fa temps unas cosas y s'en venen fent unes altres que res tenen que veure ab la Republica, la Llibertat, la Democracia y el Radicalisme, y que 'ls republicans, lliberals, democratas y radicals dels paissos aont es prediquen y practiquen aquestes coses rebutjarien indignats. Aqui es venen agitant passions y conduint les forses proletaries en moviments politics y socials sens cap finalitat positiva per la desliuransa y millorament dels desheredats. De Barcelona s'ha desterrat voluntariament En Salas Anton, a qui ningú pot negar l'haver treballat durant trenta anys ab complerta bona fe per les classes treballadores. Entre nosaltres viuen homens y joves de idees avansades apartats del moviment politic del nostre poble.

Davant d'una agitació sens nort ni ideal, sens altre fi ni objecte que l'agitació mateixa en lo que te de destructora y anorreadora; davant dels fets de perturbació que representen un dia les bombes, altre una vaga general y sempre una constant perturbació dels homens, les doctrines y les coses, la burgesia desde la petita a la grossa, fins la burgesia d'esperit progressiu y avensat, per un moviment instintiu de conservació se sent inclinada a ajuntarse, a engroixir, a enfortir lo que creu pot servir de resclosa a un moviment de disolució que d'una manera estranya veu davant els seus ulls. Y una hora posa l'esperansa en un Maura que li fassi concebir dies de pau y tranquilitat, un altre hora s'ajunta al blok que creu aturador de la convulsió popular.

Y veus aqui com aquest estrany esperit de Barcelona y del nostre poble que per sa dissort no ha tingut prou forsa y llibertat d'acció pera educarse ell mateix, y que tampoc ha pogut educar el moviment centralista castellá, que l'ha destorbat y perturbat, constitueix una gran causa de fonda desviació del moviment nacionalista com del moviment de tot el poble catalá. Aquest estrany esperit de la ciutat y de Catalunya pervertint y cambiant el sentit de les idees y dels homes es la causa mes poderosa de que 's formin dues forses antagoniques, dos bloks rivals y enemics l'un de l'altre.

El Nacionalisme catalá en aquestes hores tristes de la Catalunya renaixent, te un deber per sobre de tots. Te de fer una obra de pau y tranquilisació dels esperits. Te de reconquistar pel be de Catalunya, pel be dels catalans, a classes socials y a homes que avui viuen apartats del moviment nacionalista, que fins senten per ell desviació o antipatía, malgrat de que en el fons del seu cor son tan catalans com tots nosaltres y estimen apassionadament la nostra terra y 'ls trets distintius de nostra personalitat social.

No devèm combatre aquestos homes, no devèm combatre les seves idees, no hem de viure espiritualment allunyats de classes socials de nosaltres apartades, doncs el Nacionalisme necessita de tots els fills de Catalunya, en ell hi caben sens abdicació tots els ideals y totes les doctrines, puig la veu de la patria deu esser la resultant de la de tots el seus fills que al aportarhi les infinites modalitats dels seus pensaments y sentiments variadissims, donarà el tò de conjunt que ha d'encarrilar els nostres futurs destins.

En aquesta obra tenen d'ajudarhi molts y molts catalans que fins ara han vingut per circunstancias accidentals y transitories trobantse o be enfront del moviment nacionalista, o be apartats de tota lluita activa. Sense aquesta acció y ajuda, no podran obtindre, en realitat, eficacia inmediata les amples y generoses declaracions fetes per l'Unió Catalanista en la darrera Asamblea celebrada a nostra ciutat.

Les circunstancies actuals son de crisis fonda. Viuen enmalaltides les arrels mes intimes y delicades de les coses. Es manifesta arreu un debilitament y una perturbació de les funcions elementals de la societat. Les forses renovadora y conservadora de la societat mateixa, es troben envolcallades per un ambent d'aniquiladora impotencia.

Els que tenim fe en el poble y la societat nostra, els que pensèm que prenent posesió politica y social de sí mateixa podria reconstituirse ab l'esfors de tots y rependre el camí de la civilisació y la cultura, tenim de cridirarhi a la feina comu als que en viuen allunyats, estenent els horitzons de nostre Nacionalisme perque vinguin a treballar per Catalunya els que, plens de desconfiansa, han cregut que el moviment nostre era un salt endarrera en la via del avens dels pobles.

Trobemnos en la lluita per la autonomia y la llibertat de Catalunya tots els que la volem ab tota l'ánima: vinguen a engroixir l'estol de la renovació catalana els que per mil causes tristes pero sempre secundaries han mirat ab prevenció, mes als portaveus y campions, que a la causa de la terra.

Mentres estiguin davant per davant com exercits arrenglerats en camp de batalla, d'un cantó les masses proletaries y republicanes excitades en contra de les reivindicacions catalanes, barrejant en son cervell y en son cor ses reivindicacions socials y politiques ab l'odi al Nacionalisme y a la causa de Catalunya, y d'altre cantó un nucleu de les nostres classes conservadores defensant sos principis y doctrines envolcallatsab un sentiment mes o menys accentuat d'autonomia de Catalunya; mentres aquestos dos exercits empenyats en destruirse gastin ses forses en adquirir son predomini en la ciutat de Barcelona y en Catalunya combatense a sanc y a foc, no es facil que Catalunya logri entrar d'una manera positiva en el camí de la seva llibertat.

JAUME CARNER.

PROU BARALLES

A la lamentable errada de la sessió de la Junta de vocals associats, ha seguit la encara pitxor de la sessió municipal del dijous següent. L'esperit sectari republicà, com era de preveure, s'ha ficat en cegues represalies negant subvenció a institucions de llegitima cultura y caritat, útils y fins indispensables pera la ciutat, y en cambi ha afavorit ab subvencions a dojo a institucions inutils, si no perjudicials y nocives pera la moral y la cultura.

Els interessos de la ciutat, de Catalunya, de la civilisació, la pau moral que tant necessita, estan complertament oblidats. Ja hi tornem a ser. No s'ha pensat més que en la lluita de sectes y de classes, de monarquics y republicans, de clericals y anticlericals.

En aquesta lluita, el centralisme y els enemics de Catalunya queden ben servits, Catalunya y Barcelona oblidades del tot són les que van per terra.

Mentres se barallen monarquics y republicans, clericals y anticlericals en el Consistori per subvencions y per impedirse la feine, jauen en les oficines els projectes mes útils y urgents pera Barcelona: la conversió del deute municipal, la reforma interior, el sanejament de la ciutat, la portada d'aigues, les exposicions d'art y la universal y tants altres y lo mateix passa ab els relacionats ab l'autonomía y la riquesa de Catalunya mentres se barallen els autonomistes, uns ab altres.

Que 'ns vulgau ficar en aquestes bregas els centralistas, que 'ls enemics de Catalunya introdueixin dissensions entre catalans dividintlos en lluita de classes: obrers contra burgesos, clericals contra anticlericals, dinastics contra republicans, y que homes de curta instrucció, faltats d'experiencia politica y d'amor poc despert pera la terra s'hi deixin enganyar, ho comprenem. Lo que no podem passar, es que homes de criteri, instruits y d'amor probat pera la nostra terra, per esperit de secta, de classe, per interès o per amor d'institucions centralistes, se deixin portar a accions clarament hostils, ruinoses pera la nostra terra, fentla joguina de les seves passions y de les manyes destructores, de les habilitats semítiques dels Governs y dels séus agents.

Catalunya no té institucions de govern genuinament propies de cap mena; els bons catalans no han de tenir en materia política altra llealtat que la de la patria. Cuan se tracta de servir a aqueixa, cuan li poden fer mal els séus odis, han d'acallarlos. Se pot servir á la patria sent conservador o lliberal; pero els sectaris de tota mena, els que se ceguen odiant als altres catalans que estimen y son útils al séu pais perque no pensen com ells en altres coses, provocant exclusions, lluites y divisions, ruina de la terra, resulten enemics d'ella.

Davant del interès de Catalunya no hi ha d'haber republicans y monarquics, clericals y anticlericals, sino catalans. Entre la república centralista de demà y les institucions centralistes d'ahir, respecte a Catalunya no hi ha altre diferencia que la de temps: aquestes han anat desfent la personalitat catalana, per medis arbitraris, despòtics, aquella seguiría la mateixa feina per medis revolucionaris. El mateix té unes que altre.

No's pot ser bon catalá y republicá centralista o dinastic centralista. A uns y altres, dinastics y republicans, centralistes uns y altres, els hem de deixar que 's combatin mutuament.

Entre catalanistes o nacionalistes de Catalunya, lliberals o conservadors, republicans d'una república autonomista que no 's veu venir, o monarquics d'una dinastía autonomista hipotética de que fa segles no 'n tenim mostra, no val la pena ni de parlar de diferencies, ni mólt menos d'encegarsi en baralles.

Cal produir una vigorosa concentració ben catalana ajuntantse els nacionalistes de Catalunya, transigint y ajudantse mutuament pera salvar y enaltir a Catalunya, conservadors y lliberals autonomistes, contra centralistes de totes menes, sien republicans o dinastics, de dintre o de fòra de Catalunya.

Ab la vinguda del rei s'inicià pels dinastics la politica de fer excluir dels càrrecs directius del regionalisme als elements catalanistes lliberals o conservadors no simpatics a la dinastía, lo que equival a posar el regionalisme al servei d'institucions que fins avui no han suscrit cap disposició encaminada a l'autonomía de Catalunya, sino molt al contrari.

Els que ab la vinguda del rei mostraven tenir noticies o esperances de cambis favorables a Catalunya, han tingut ja prou y massa temps pera desenganyarse. Les esperanses han sigut no més que un medi de divisió com tants altres.

Ab encendre la lluita entre republicans y monarquics, entre clericals y anticlericals, a Catalunya no s'arribará a altre fi que a la destrucció de la nostra personalitat.

Visió de Nadal

Nadal! Nadal! Jesus es nat! Deslliurém la bestia.

***

A riuades entren a la ciutat les viandes suculentes. Tots els camins de la terra y les rutes del mar porten a la monstruosa bestia tentacular, el tribut que ha de calmar un instant la seva insaciable gula. Carros, vaixells y carrils en interminables, fantàstiques fileres, aboquen en el seu ventrell poderós llurs carregues sustancioses; y pels humils corriols tot just afressats, camperols y camperoles ab el cistell sobre la testa, s'apressen de dur també la llur petita ofrena a la golafreria ciutadana.

El bosc queda despoblat; somnolents, silenciosos els corrals de les masies; les hortes assolades. Cervos y singlars, llebres y conills, penjen cap per avall en els aparadors de les botigues, reganyant tragicament la dentadura en la boca mitj badada: faisans y perdius al seu costat mostren esburrifades les sagnoses plomes; y en macabres restelleres indiots y capons, galls y gallines, clos el bec, els ulls envidriats, deixen anar inertament llur cos esgrogueit, de pell sobrera, un plomerall en la cua, un trau negrós, horrible, en llurs colls grotescament esprimatxats.

Y els fruits de la terra s'apilonen en munts piramidals, inmensos, innombrables, oferintse irònicament, insolentment, a la contemplació del pobre desvalgut que passa arrupit de fred, dolorosament contretes les entranyes, llampeguejantli de desitj els ulls y un dupte horrible en les boiroses negrors de la conciencia.

***

Es Nadal! Es Nadal! La festa del Déu humil que nasquè en una establia! Enlairém el cor proveint el rebost de tot quant de mellor hi hagi en la terra.

La plassa vibrant de llum, ab les taules guarnides, es un tragi continuat. Entre 'l baf de la sanc y la carn morta, l'escalfor del gas y les aspres sentors de tanta vianda acumulada, una multitut nerviosa s'agita vagarosament apretantse y empeyentse. La gran senyora ab la criada al costat, y la menestrala ab les seves filles, l'artista y el manobre, el fabricant y la minyona de servei, tots van y venen atrafegats d'una banda a l'altre.

Y les mans palpen voluptuosament la llastimosa despulla de les besties mortes; y els ulls brillants se posen irresoluts en totes aquelles temptadores magnificencies que fan extremir de goig les fibres mes sensibles del ventrell; y les boques se contreuen ab una sensació d'intens desitj que les asseca; y tota la gentada riu alegrament, d'una alegria frisosa que es com el goig de la bestia goluda davant la certesa de poder satisfer aviat les seves ansies famolenques.

Oh, l'apat de Nadal! Les inefables delicies del tiberi abundós que l'imaginació encara magnifica! La multitud que omple la plassa les saboreja joiosament per endavant, sentint la recansa de no podersen endur tot lo que enamora 'ls seus copdiciosos ulls. Y darrera les taules les mans plomen sense repós, els taliants rellueixen sinistres trocejant els quarters de carn enflocats com per un sacrifici, les fulles d'acer burxen les entranyes encara pantejants... mentres per demunt de la ciutat les campanes escampen la seva veu solemnial cridant els fidels a missa d'alba, els fidels que tresquen adelerats pels solitaris carrers ab el cistell curull al bras, y en la pensa, com miratge paradisiac, la gran festassa de l'endemà.

***

Es Nadal! Es Nadal! Qui podrà dirla mai la grandesa del gloriós aniversari? Quin signe serà prou magnificador pera exteriorisar l'alegria inexpressable de l'ánima fidel a la santa creensa?

Oh, companys! Celebrem la nostra joia omplenant el ventrell fins a les heroiques plenituts d'una inmensa indigestió!

Vinguin els talls de bou en salses esquisides, vinguin els peixos daurats mossegantse la qua, vinguin tots els refinaments de la cuina casolana y forastera; no oblidèu l'aviram apariada en sabies combinacions, ni les besties boscatanes de carn tendra y flairosa, ni 'l gall tradicional, el gall farcit de tota mena de bé de Déu, que aromatisen les suculentes tofones. Y recordeuse sobre tot del vi, el vi generador de l'alegria! Porteune de Valencia y Tarragona, porteu garnatxa de l'Empordà, malvasia, Burdeus, Sauternes, l'espumós xampany...

Oh, el goig que illumina 'l rostre de xics y grans, d'homes y dònes, de vells y joves davant d'una bona minestra! Entorn de la taula tot son cares alegres, emporprades pometes, lluisors en els ulls.

Y les posades se van succeint.

Totom menja heroicament pera celebrar la naixensa del Déu humil, amic dels pobres. Les empolles se van buidant, les cares se van encenent y el crestall y la pisa repiquen alegrement acompanyant el cor de rialles sensuals que esclata seguit en torn de la taula com un himne a la gola.

Y les posades se van succeint.

Totom menja insaciablement, en celebració del gloriós aniversari. Totom menja sense repós; els uns adelerats, a grans gorjades, els ulls dilatats y els narius esbufegant com una manxa de ferrer; els altres lentament, beatament, saborejant la posada esquisida ab esgarrifances voluptuoses en el caire de la boca, les parpelles somniosament caigudes. Y les ampolles se van buidant y les galtes s'encenen més y més ab fogarades precursores de l'indigestió y la feridura...

Y mentrestant, en els tristos suburbis de la ciutat, inmensa y orgullosa potser mor de fam y de fret acabat de neixere 'l Christ desvalgut que havia de venirnos a predicar una altra bona nova redemptora.

J. POUS Y PAGÉS.

25 desembre del 1904.

Pro patria

Al caure en Maura del poder s'ha posat de relleu, una vegada mes, la mesquindat de la vigent política y del vigent regim.

Per un cantó, en Maura ha dit que l'havien rellevat y ha fet corre la nova de que abandonava la vida publica. Per altre part, la colla den Montero y en Canalejas exigeix el poder a temps per dirigir y falsejar les eleccions provincials, ab la fi de tenir mes tart forces suficients al Senat per el joc parlamentari.

Aqueixes dues petiteses representen tota la preocupació y tota la sustantivitat de la política y del regim vigents. Es treballa de fort y de ferm per fer recular an En Maura, per amansirlo, perque accepti la quefatura dels conservadors y 'ls neutres, perque en lo menester passi pel nomenament den Polavieja. Ho demanen les altes y genuines representacions del esperit reaccionari tan arrelat a Espanya; ho volen els que, desde el camp del clericalisme, se donen les mans ab els sectaris rojos per congriar odis y encendre maleides lluites relligioses, agravi a Deu y aniquilament dels pobles.

Aquets treballs tenen per objectiu tornar En Maura al Govern o impedir que sen vagi a casa. Davant d'ells s'esforsen els lliberals dinastics per ser poder abans del 15 de mars. Apoien aquet proposit ab raons sols propies d'Espanya; la raó de que necessiten governar per fer les eleccions, tenir majories y viure; la raó de que les seves hosts van ja fameliques; la raó de la seva impaciencia pueril, barroera, de gent inepta y verament amorfa.

No sen recorden del poble, ni del enderreriment en que 's trova, ni del pa que li manca, ni de la civilisació de que cada dia l'allunyen, ni de la vida que está perdent de mica en mica. No hi pensen en les necessitats privades y publiques, ni en lo molt que podria ferse pera remeiarles. Son pobres d'esperit, cervells sense cultura, cors sense aspiracions generoses, ànimes sense llevor. Son els homes d'un Estat omnipotent pero raquitic, els primats d'una política despreciable, els parassits d'un cos social carregat de deficiencies. Son els estèrils y els ineptes d'ahir, d'avui, de sempre...

Y son aquets els homes, els treballs y els regims que han de constituir les fites del avenir de Catalunya? Y és contemplantlos com devém seguir, poc desperts o del tot dormits, pel camí del definitiu enfonzament?

Convé enfortir les forces catalanes, desvetllar als esperits que dormen, agitar constant y fermament aquet ideal autonomista que pot donar a Catalunya un instrument de civilisació y un regim de llibertat. Convé tenir una política propia, un pensament nostre, una orientació catalana avensada y moderna, una voluntat preparada per l'acció y la lluita, un sustantiu patriotic.

Es massa petit En Maura per representar res alt y efectiu per nosaltres; un any de Govern ha provat que és un esperit aimant del absolutisme polític y economic del Estat, un acumulador de forces regressives y reaccionaries, tan funestes y sobrantes a Espanya, un retoric quals mèrits queden reduits a servir als imaginatius de les races espanyoles.

Y tampoc son res els demés polítics del rengle de ministres, homes d'Estat de lloguer o de quincalla. Ni aquets ni En Maura són homes ab prou coneixements, civisme y empenta per concebir y defensar una obra vigorosa, un treball fecón, una política saturada de mascles designis. Ni aquells ni aquet són altra cosa que marmesors del mon vell, del mon de rutines y tiranies que han sapigut enterrar els pobles superiors.

A Catalunya li es necessari refiarse de sí mateixa, ferse progressiva y moderna, donar a llum el treball colectiu que ha de salvarla. Y solsament aixís trovará el sustantiu patriotic del seu avenir.

J. LLUHI RISSECH.

Capdany y Reis

Se desvetlla l'any nou y 'ns troba en brassos de la politica mes atrotinada y morta.

Mes si per l'Estat espanyol no pot havernhi de vida nova, que al menys n'hi hagués per Catalunya.

¡Oh! si aquest any que arriba ens portés una patria renovellada, curta d'espai però vastissima d'ideals.

Una patria estimada per son valer al defora y honrada per tots nosaltres al dintre. Una patria en que hi regnès la cultura, la llibertat y la justicia.

¡Quin imperi mes ideal fora aquest! Governats per un progrés sense termes ni fronteres, adaptant a la naturalesa propia nostra les idees novíssimes y fecondes de civilisacions mes poderoses, y empenyent aquesta mateixa civilisació, patrimoni universal, ab la llum viva del pensament català.

Y tot en mitj d'una pau alegre, no la pau de cementiri de les nacions caigudes, sino la pau del treball que enlaira y dignifica, la pau d'una tolerancia ample y generosa, que deixa cabre tots els homens a l'abrassada de germans.

¡Tan debó que tal somni prenguès carn de realitat! Y si aquest regne de promissió no triomfés en la politica, si no despertessim d'entre 'ls morts, que al menys triomfés aquest regne en nosaltres mateixos.

Que fossim cultes, honrats y justos, que 'ns arrenquessim les tiranies del esperit, y que 'ns consideressim, uns als altres, catalans ab catalans, com llavors d'una mateixa soca, com halèns d'un sol esperit.

Y que 'ns allarguessin les mans en una comunió hermosa, mirantnos dolsament, y fugint com de dampnarnos de mal obrar y de mal parlar.

¡Bon any, companys!

***

Aquesta anyada que comensa, els Reis no vindrán a Catalunya... Bon goig que 'ls evoqui a la memoria la llegenda riolera dels infants.

L'any que acaba si que veniren. Muntats dalt de cavall, com es consuetut, mes no arribant d'Orient com la llum, sino de terres ajegudes y ermes.

L'estel de la politica va guiarlos fins aqui. Y l'estel s'ha apagat, en Maura ha caigut.

Y passaren els Reis com passen les fantasies dels infants y dels pobles, y del seu pas no n'ha quedat incensada de llibertat l'honrada y volguda terra.

Per això aquest any quan s'acosta 'l dia, ningú 'ls demana ni 'ls anyora. Ni les donzelles cullidores que 'ls somrigueren, ni 'ls homes febles que s'hi acotaren.

Va ser com el pas de Reis per casa endolada, que no deixen res. Ni creus de lleminadura pels vanitosos; ni joguines d'autonomia pels neutres.

¿Quín any serém reis de la casa pairal, nosaltres mateixos?

FRANCESC RODON.

LITERATURA

Al Sol naixent

Lluny de ciutat, ens havem adormit en el silenci de la naturalesa, entremitj dels boscos y al peu de les cingleres, al cristallí remor de l'aigua que torrent avall s'escorre tot cantant la seva eterna cansó, sempre escoltada jamai apresa pels humans. La nostra casa es una cova primitiva, composta de roques y branques, que abans d'ara ha servit ja d'acolliment a altres sers humans, secles, molts secles enrera...

La nit s'ha extès llarga y silenciosa, indefinida, com els temps vistos a través de l'historia. Com una vida aca-

bada que torna a renaixer després d'una eternitat, havia desaparegut l'existencia al redos de les nostres animes per tornar a renaixer al bès de la nova llum, a l'halenada creadora del sol naixent.

S'han aclarit les tenebres del cel y de la terra; una llum mès potenta ha apagat la dels esteis; les plantes y 'ls arbres han vist aclarirse el buit al seu entorn y s'han balancejat en ell al bès del aire matinal; llurs branques, brins y flors s'han besat com donantse 'l bon dia y han callat les aus nocturnes per escoltar els remors d'una vida nova, mes agitada y mes plena de llum que la seva.

Una claror esblaimada ha invadit la nostra farrenya *spelunca*. Les branques y 'ls rocams que poc abans se confonien ab l'ombra, han anat cobrant forma com si un Creador tragués del no res branques y roques. Nostres cossos s'han destacat de terra y al seu entorn ha aparegut una atmòsfera de llum que obrant sobre d'ells ha extremit nostres nirvis y ha desvetllat nostres sentits. Ens hem bellugat y havèm obert peresosament els ulls per anusar una vida nova a una vida ja passada d'un moment que be podria ser també d'una eternitat...

Erats tu, Sol, oh gran Sol, etern regalador de vida, de llum, de colors y de bellesa, que apareixies enllá del horitzó venint de llunyes terres, sembrant pròdigament a ton pas les excelses benhauranses de l'existencia.

De ton sí va naixer el mon, oh Sol, y com a un fill estimat, ab tes alenades de tèvia llum li dones vida y hermosura; fecondat per tos eternals besos, exclata en hermosas creacions de colors y de plantes, de nuvols y de rosada, de fonts cristallines y vegetacions frondoses, de sers maravellosos animats pels misteris del instint y de l'inteligencia, y tot, tot lo nascut del sí de la terra tot t'adora com a un pare eternal a qui's deu 'l maravellós dó de la vida.

Fugint del bullici de les ciutats venim a ferte l'ofrena sagrada del nostre fervor; venim a adorarte posternats davant de ta grandesa, venim a combregar ab els destells de ta llum, tan pura y tant inmaculada com la paraula divina que llensà als espais el *fiat lux* quan per primera volta brillares y aparesqué la creació.

Oh! res encara ha tacat ta llum en son etern viatje a travers dels cels; inundans d'ella com d'un aigua baptismal, com d'una túnica sagrada, com d'una aureola de gloria, y rentans del pecat de civilisació que ha pervertit nostres ànimes que nasqueren pures. Aquí en plena naturalesa y en plena llum ens rendim esclaus de ta grandesa.

Som pelegrins de ta suprema relligió, som fugitius de les ciutats empestades y perdudes pel pecat, dampnificades per la falta de creences nobles y ideals de vida, som naufrecs del tempestuós mar de la civilisació que cerquèm en la soletat dels boscos la platja salvadora d'una terra de promissió.

Som els esclaus del secle, els que tenim esclava la materia y esclau l'esperit. Els esclaus de l'Etat Mitjana, al ilustrejar el Renaixement, quan els senyors dormien o celebraven ses orgies en els frestecs castells, pressentint una vida lliure y plena d'amor de nit s'escapaven del jou y 's congregaven en el sí dels boscos, y ab ses expansives festes entronisaven de nou els antics deus del paganisme, per desllliurarse del jou de la relligió de sufriment que 'l senyor els hi imposava.

Aquells esclaus, despullats de tota fortuna y portats per l'instint de vida, posaven entre les tenebres y en la soletat de la naturalesa els fonaments d'una societat lliure y verdaderament humana. Ells portaven el desitj de la vida en sos cossos aterrats per l'esclavatje y el desitj del amor en ses ànimes aterrades per les lluites del odi.

Aixís nosaltres, esclaus d'un altre sigle y al llustrejar un nou Renaixement social, ens plau continuar les gestes dels vells esclaus. Nosaltres anèm també a les soletats dels boscos fugint de nostres senyors, que valen menos que aquells.

Nostres senyors ja no tenen la noblesa del heroisme, sino la del egoisme. Ja no conserven la llansa y 'l casco ab que els vells senyors conquestaren sa fortuna y son poder: de la llansa n'han tret la punta y n'han fet una mitja cana; han partit 'l casco y n'han fet dues balanses, y ab aquestes noves armes han conquistat el poder y la riquesa del mon.

En sos moderns castells ja no hi fa posada 'l trovador per alegrar ses vetlles ab sos cants de fè, amor y patria; perque els moderns senyors ja no veuen en el trovador un ser en quin front resplandeix la gaia ciencia, sino un infelis mancat del sentit practic de la vida.

Fugint de tanta decadencia, venim a purificar la nostra ànima ab els aires y els remors de la selva, ab els perfums de la vegetació, ab l'aigua de les fonts, y ab el cel que la cobreix; venim a invocar la naturalesa primitiva, potent y plena de vida, fugint de la vida decadent, refinada y artificial de l'actual civilisació. Reneguèm dels que han aglomerat per les ciutats la vida de la naturalesa entera y han deixat aquesta malmesa y aillada; reneguèm d'aqueixes sirenes que criden las gents en son sí pera devorarles, d'aqueixa civilisació que amontega cossos fent desvariejar llurs ànimes; que arrenca en un dia boscos que ha calgut menester un secle de sol pera creixer, y fa les fàbriques tant odioses com les presons als ulls dels homes lliures que senten y comprenen la vida y 'l treball.

Oh Sol! aquí en el teu temple, besant ab els llavis la terra y ab els ulls el cel, fervents adoradors de ta soberana grandesa, te resèm una oració:

Que ta llum il·lumini la nostra intel·ligencia aixís com il·lumina la terra y l'univers.

Que s'enmiralli en nostres ulls perque poguèm contemplar les eternes belleses.

Que il·lumini per sempre els camins per aont els homes de cor y de bona voluntat van a la realisació d'un ideal noble.

Y que s'apagui ta llum per sobre les ciutats pervertides, per sobre 'ls remats d'homes esclaus que suen fèl y per sobre 'ls camps de batalla aont els homes vessen la seva sanc plena de ton escalf.

Oh Sol, apagat, no brillis pels que no saben honrar la vida que 'ls hi dones!

JOSEPH ALADERN

Per l'art de la patria

Que l'actual renaixement de l'ànima catalana va comensar a ferse sensible per un refloriment de les arts y especialment de la literatura, es un fet que no hi ha necessitat de probar. Els cantors de la bellesa s'avensaren als pensadors y als critics, sentiren batre el cor catalá, ab ritme potent revelador de vida, abans que 'l sociolec, el politic y 'l savi reflexiu descubrissin las grans energies latents en l'ànima del nostre poble y de la nostra patria. Avui tot va en avant: arts y ciencia, industria y comers, ànima y cor, tot a Catalunya floreix ab vida propia; tot a Catalunya pregona la existencia d'ideals seus y diferents dels que fan viure o fan morir als demes pobles que la volten; y tot fa esperar pera temps no tan llunyans, com esperits lleugers y pessimistes semblen creure, l'era nova de llibertat y d'esplendor que fara altre cop gran a nostre terra cumplint la missió civilisadora que pertoca als pobles forts, actius y serens.

Es evident, que encara que les arts no s'haguessin avensat, que encara que l'esfondrament de l'Estat espanyol no 's precipités ab la velocitat espantosa que l'historia dels darrers anys posa de manifest, la resurrecció de l'ànima catalana hauria sigut un fet tart o d'hora. Qui viu, encara que dormi, té de despertar; y Catalunya sempre ha viscut. L'estrepit de una *débacle* ha fet extremir en son llit de somnolencia a tots els bons catalans. ¡Contemplèm les runes ab serena melangia y saludèm als cadavres que morint ens han despertat! La veu dels cantaires ha sigut el nostre primer crit de vida, ella ha anunciat la bona nova de nostre resurrecció: ¡honoremlos com cal!

Honoremlos y femloshi lleugera y facil la vida, que sense ells la vida no es bella y quan la vida no es bella la *vida* 's mort.

Heusaqui un dels problemes, que jo crec mes graves, que 's presenten al estudiar la marxa progressiva del gran moviment nacionalista a Catalunya y que a mon entendre no 'ns preocupa tan com sa importancia requereix. Trist es confessarho, pero s'ha de confessar: Les arts a Catalunya ni moral ni materialment son protegides com deurien serho. L'artista catalá que sols vol esser artista catalá, ha de tenir vocació de martre. Els pintor y l'escultor pinten o esculpeixen y mal venen o venen fora de Catalunya; els arquitectes (escepció feta de cassos isolats), o construeixen *industrialment* o els clients els hi manquen; els musics tenen d'emigrar pera cantar grollerament cants que no senten, y, en fi, els poetas, els literats, els autors dramatics y fins els periodistes son mirats ab una indiferencia ben entristidora.

¿Quin es el poeta, quin el literat, quin l'autor dramatic o 'l periodista que escribint en catalá y de coses catalanes pugui viure honorablement del seu treball? Nostres millors escriptors y poetas s'hi pensen tres vegades abans d'imprimir un llibre. No ni ha cap que pugui afirmar per endevant que vendrà tres cents exemplars, ¡tres cents exemplars tractantse a voltes d'obres mestres, d'obres que honoren una literatura y dignifiquen un poble, d'obres que al extranger s'en vendrien tres cents mil!

¿Y 'ls autors dramatics? ¡Mireulos els nostres grans y petits autors dramatics ab els ulls fits en la botigueta del carrer de l'Hospital com a suprema aspiració pera exteriorisar ses concepcions artistiques! Sis duros per representació, un escenari petit y mal acondicionat, una sala d'espectacles en harmonia ab aquell, actors mal retribuits, mal dirigits y de cultura escassa; rutina, tacanyeria y mal gust en quan a decorat, vestiari y demès elements de escenografia, y, en fi, com a conseqüencia de tot això, un public abarraganat, distret y petrificat que, escepcio feta de dies escepcionals (jorns d'estrena de l'obra d'un autor conegut), es l'amo absolut del *temple* de la dramatica catalana y qui per lo tant s'encarrega de senyalar els éxits y 'ls fracassos.

¿No es una vergonya tot això? Si; es una vergonya; y no obstant, aquest espectacle trist que dona la nostra burgesia de *parvenus*, burgesia que segurament se transformará en ses generacions successives adquirint la cultura que avui li manca, aquest fet dic, presenta un aspecte consolador y prenyat de falagueres esperanses. Malgrat del desdeny, malgrat de l'ingratitut ab qne son mirades les arts patries, els nostres artistes, especialment els literats segueixen imperturbables son cami. Desinteressadament, serenament, cumpleixen sa missió augusta. Sa fé en l'esdevenir de Catalunya es una fé absoluta, y animats per aquesta fé treballen coratjosament. Ells ens despertáren a tots y un cop desperts no volen que tornem a dormirnos y donen als politics, als filosofs, als industrials y als agricultors, en una paraula donen a tot el poble catalá un hermós exemple de constancia, d'altruisme, de serenitat y de confiansa en el pervindre, que deu encoratjarnos a tots.

La literatura catalana te avui vida propia y feconda y, lo que es mes significatiu encara, se 'ns mostra jova, plena de dalit y exuberanta; ella s'enforteix paulatinament y no sembla llunyá el dia en que s'imposará a la admiració de propis y estranys. ¡Saludem a nostra literatura!

Saludem a nostres artistes y procurem imitarlos, cada hu en sa esfera d'acció; que 'l treball y l'activitat catalans ne prenguin exemple y en totes ses manifestacions fem que s'hi vegi lo mes pur de la nostra ànima catalana, perquè aviat, lo mes aviat possible, poguem oferir als pobles cultes, un poble germà y digne d'ells. Un poble que no volent morir, reneix ab vida nova, ab energies propies, ab ideals precisos, ab confiansa en la virtualitat de ses forses y de son treball, y ab ànima independenta, serena y irreductible.

Pero mantrestant, siguem un xic mes justos ab nostres artistes; encoratjemlos y ajudemlos, que com mes ho fem, mes profitós serà pera nosaltres mateixos l'exemple que 'ns donen y mes confiats y mes serens seguirem el camí que 'ns ha de portar a la definitiva restauració d'una Catalunya gran, lliure y forta.

EMILI TINTORER

Prejudicis contra 'l Catalanisme

Són mólts els catalans que, essent partidaris de l'autonomia de Catalunya y veient ab joya sòn ressorgiment gloriós, no volen dirse catalanistes y miren ab certa desconfiansa y antipatía a tots els que aixís s'anomenen; y fins n'hi há que lluiten en contra del Catalanisme organisat, a les ordres de *meneurs* forasters, enviats de Madrid pera servir de resclosa a l'esperit català.

¿Quina és, doncs, la causa d'aquest fenomen que tant retarda l'assoliment dels nostres llegítims ideals?

An el meu entendre, no n'hi hà d'altre que les distintes y mesquines significacions que mólts han donat al concepte *Catalanisme*, originant la formació de certs prejudicis. Procurarem examinar breument els tres principals.

Segons alguns, el Catalanisme és una agrupació de somniadors, enamorats dels temps passats, desitjosos de restaurar les institucions comtals, romantics anyoradors dels segles morts y incapassos de tota idea pràctica y viable.

Pera mólts d'altres, no és més que un partit eminentment burgès y conservador, intolerant y enemic de tota innovació.

N'hi hà també, y no pocs, que tenen la creencia de que 'l Catalanisme va inseparablement unit a dues qualitats, caracteristiques del Nacionalisme francès, és á saber: l'egoisme patriotic mal entès y l'exclusivisme xorc y antipatic. Aquests creuen que tot catalanista és un garbell de mals instints, dominat per un odi invencible a tot lo foraster, y especialment a Castella y als castellans, a punt sempre de llensar malediccions envers la terra avorrida, y, ab rancuniosa injusticia, exagerant els defectes y negant les qualitats de tot lo que vinga d'allà: de les persones y de llurs obres.

Llealment s'ha de confessar que als que tenen aquests prejudicis no 'ls mancaria algun fonament si, per comptes d'aplicar llur criteri al Catalanisme en general, l'apliquessin a un nombre més o menys restringit dels individus que 'l composen. Precisament en això consisteix l'equivocació — funestissima pera la causa de Catalunya — de les tals persones: atribueixen a tot el Catalanisme — sentiment nobilissim d'un poble real y fort que, tenint plena consciencia de sa personalitat, vol exercir l'influencia que de dret li pertoca — les extravagancies inofensives y utopiques d'uns quants visionaris, o 'ls dogmatismes, ideas y procediments d'un grupo determinat, o, lo que encara és pitjor, les malevolences mesquines, els odis a certa terra y sos naturals, y l'exclusivisme suicida que alguns desequilibrats professen.

No negaré que 'l moviment catalanista fos, en son principi — y és mólt llogic y natural que sigués aixís — entussiasta admirador del passat, contemplador enamorat del ahir. Als fills de Catalunya, els desvetllaren de son ensopiment les veus amoroses y varonils, tendres y armonioses, dels trovadors moderns, que, evocant del pregon de les centuries la joventut de Catalunya, cantaven ses llegendes glorioses de guerres y conquestes, d'heroes y de sants.

Avui, el Catalanisme, passat el primer impuls sentimental, comprèn prou bé que 'ls segles no passan debades y que és ridicol y impracticable tractar de fer reviure lo que ja no té vida ni ambent adequat pera la seva existencia. Si a Cataluuya li vénen xics els vestits d'altri que avui porta, no se li enfonsarien menos en la carn les costures dels que lluía tant gentilment en preterites centuries. El Catalanisme, arbre sà y frondós, té ses arrels en les entranyes de l'historie. Quan sorti a la superficie, la soca era primeta, casi tota sa vida era a les arrels: ara ja s'ha fet grau; y, si bé segueix nodrintse, per dessota, ab la substancia indispensable de l'historia, tota sa tendencia, ensems que s'extén, és a muntar, a muntar sempre, cap a les regions de les idees noves, cercant l'oxigen necessari pera son expandiment maravellós.

Alguns catalanistes que, com la dòna bíblica, s'han convertit en estatues mirant endarrera, atrauen l'atenció dels passants ab la llur immobilitat, y fan creure, als poc experts, que són el prototipo del perfet catalanista y que tot el qui ho siga ha d'adoptar forsosament l'incomoda postura d'aquells.

Aquesta és la causa del primer dels tres prejudicis de que m'ocupava més amunt y que tant perjudiquen a l'obra de reconstitució de la nostra terra.

Després de l'etapa poética y trovadoresca del Catalanisme, vingué 'l periode de sa organisació politica, en que 's tractà de definirlo concretament. Els que d'això s'encarregaren, sofriren, en concepte meu, l'equivocació de volerlo encloure dins d'un motllo massa petit, donantli un sentit etic y politic determinat, propi d'una sola classe social. Els qui no pertanyien an aquesta classe quedaven exclnits, de fet, del Catalanisme militant. Aleshores comensà la lluita politica, y la classe que acaparava la senyera catalanista la fén servir pera ses formules politic-socials; y fins mólts, que no eren catalanistes, s'aplegaren ab ells, y convertiren sentiment que havia d'esser la forsa de tot un poble en exclusiu d'una classe, y la bandera que pertanyia a tot Catalunya la feren odiosa a mólts catalans.

Aixís prengué naixement el segon prejudici, mólt més funest que 'l primer, y mólt més dificil de desarrelar. Poden unicament destruirlo la generositat y l'amplitud de mires del fecon esperit català, lliure de preocupacions caduques y saturat d'atmosfera veramment lliberal y avansada.

Per fi, al parlar del tercer prejudici, que atribueix al Catalanisme un ànima mesquina, enverinada per un odi impotent y rancuniós, y completament desprovista dels sentiments simpatics d'altruisme y humanitat, cal dirho ab franquesa: hi han alguns que donen lloc, desgraciadament, a que aquesta opinió tingui adeptes. Lo que hem de procurar per tots els medis, és que que no 's confongui llastimosament l'esperit sec y malaltis d'aquests tristos apostols de l'avorriment ab les aspiracions vivificadores y ampliament humanes del Catalanisme.

El moviment de reconstitució, tant vigorosament iniciat a la nostra terra, està informat per la tendencia, inherent a tot organisme, a gaudir de la llibertat necessaria pera son desenrotllo progressiu.

El Catalanisme, per lo tant, no té cap punt de contacte ab l'esquerp Nacionalisme francès, qui voldria isolar sa patria, centralisada, militarista y clerical, ab una altissima muralla com la de Xina; ni tampoc té res que veure ab els dogmes religiosos ni ab les solucions polítiques y socials dels séus afiliats.

Tothom té dret de soplujarse sota la bandera catalanista, desde 'ls catolics més fervorosos fins als més radicals y descreguts. El nostre penó no és un simbol de guerra y d'intolerancia: la nostra lluita és contra l'opressió, y el nostre ideal, la germanívola solidaritat entre tots els pobles, lliure y espontaniament constituits.

MARIAN VENTOSA

La passió política
al Ajuntament

Es verdaderament lamentable lo que passa a Cá la Ciutat. La passió politica ha arrivat á un punt en que 's fa impossible tota cooperació per qualsevulga fi de cultura o de riquesa, en que es irrealisable tota gestió serena y profitosa dels interessos comunals.

Les fraccions polítiques que composen l'actual Ajuntament, se miren com dos exercits enemics y irreconciliables, en guerra constant y sense treva, y 'l terrer aont se lliuren les batalles, el que es victima de les violencies y desastres de la lluita, es l'administració municipal de Barcelona.

Entre uns y altres existeix una oposició, un antagonisme irreductible. Lo que 'ls uns fan o proposen, els altres han de trobarho malament, perque si, en conjunt, sense analisarho, ni molt menys esforsarse pera corretgirho.

Exemple: Lo que ha ocorregut en les darreres sessions.

Se discutía 'l pressupost per l'any 1905. La majoria republicana de la comissió d'Hisenda presentà un pressupost dolent y s'anunciaren varies esmenes que implicaven un aument considerable de gastos per personal. En vista d'això, lo que sèmbla natural que 's fes, comptant ab majoria, era refusar aquelles esmemes y combatre 'l pressupost en lo que tingués de dolent, corretgintlo o presentant un altre pressupost que respongués als principis de la bona administració y als interessos y necessitats de Barcelona. Això sembla elemental. Doncs s'ha fet tot al revés. Alguns regidors regionalistes, aliats ab altres caciquistes y comptant ab els vocals associats, han tirat a terra 'l pressupost dels republicans y n'han presentat un altre de tant o mes dolent, que ha de reportar durant l'any vinent un déficit considerable. Y han fet més. S'han posat en contradicció ab sí mateixos combatent un arbitri sobre materials de construcció, que fa dos anys patrocinaren, considerantlo salvador pera l'hisenda municipal. ¿Per què? Per la sencilla ráó de que eren republicans els que are ho proposaven.

Y alguns regidors regionalistes que, no conformes ab l'obra dels seus companys, entenien que no s'havien de sacrificar els interessos de Barcelona a un apassionament politic purament negatiu, a un recurs efectista sense finalitat de cap mena, han sigut calificats d'*aliats dels lerrouxistes* y de complascents ab les *disbauxes de la majoria republicana*.

Y ve l'altre sessió. Y els republicans volen pendre revenja. Y ab aquest fi, rebutjen en bloc casi totes les esmenes presentades pels caciquistes y els regionalistes que 'ls havien tirat a terra 'l pressupost en la sessió anterior. ¿Que algunes d'aquestes esmenes se referien a gastos utils y fins necessaris? No hi fa rès. ¿Que, al refusar algunes d'elles, se desatenien serveis importantíssims? Es igual. Lo esencial era pendre revenja; els interessos municipals, les necessitats de Barcelona poc importaven.

Y de cassos com aquests s'en presenten cada dia. La passió politica ha arrivat a produir una desviació del sentiment dels devers publics en persones per altra part dignissimes y intatxatbles en la seva vida privada. La passió politica ha convertit la Casa de la Ciutat en un club aont se fan discursos, se tramen intrigas, se fa una parodia ridicula del Parlament espanyol. Tot menos administració. ¿Que 'ls uns projecten una cosa? Els altres l'han de destorbar per la ráó unica y convincent de que la defensen els contraris. ¿Que alguns regidors de criteri més serè y desapassionat, més preocupats del bé de Barcelona, procuren fer obra politica y 's resisteixen a entrar en combinacions purament negatives y infecondes? Doncs guerra an ells. Són dissidents y estàn ab tractes ab l'enemic. Se procura sembrar entorn d'ells el buit y la desconfiansa.

¿Es per això que 'l poble de Barcelona, ab un gran y generòs esfors, va enderrocar el caciquisme y va portar a la Casa Comunal als que creia que savien de vetllar per la bona administració dels séus interessos? ¿Es aixís com se cumpleixen les promeses fetes en campanyes electorals?

No. Ab l'apassionament, ab les intriguetes polítiques lo que 's fa es justificar l'acusació llensada contra l'actual Ajuntament, de que es pitjor administrador que'ls que 'l precediren.

Els cenacles

I

Tot lo que sia encoratjar la nostra gent a corretgir sense treva els defectes característics de l'ànima catalana actual, adulterada y pervertida per mancament secular d'educació, ho hem de jutjar de gran trascendencia práctica. Esperits hi ha hagut entre nosaltres que ab una educació diferent de la creada pels nostres instints atavics, es a dir, ab un conreu profon de la voluntat y ab una inconmovible base de no-conformitat ab el vulgarisme y la mesquinesa del nostre medi ambent, haguessin produit fruits perdurables d'activitat espiritual. Donada la prodigalitat ab que la natura afavoreix a la nostra gent de sos dons morals y intelectuals mes preuats, hauria d'esser doble l'estol dels nostres intelectuals militants. Pero es un cas social *molt català*, aquest que podriem anomenar *el de les esperances fallides*, tractantse de les que fan concebir en llur joventut els esperits privilegiats. Es inútil citar noms y fets; això está en la conciencia de tots els que observen una mica a fons la nostra vida social.

En mitj de la vulgaritat general, que com taca vergonyosa s'exten sobre tots els nostres estaments, sorgeix de sobte un esperit jove, bullint d'ideals nous, portant noves llavors al camp de qualsevol coneixement o activitat. Una colla d'admiradors el volta y l'escolta de primer, y convertintse després en apostols l'encoratjen y l'ajuden en sa tasca generosa d'escampar un aura de mes alta cultura que ha de purificar l'atmosfera pesanta y entenebrida que ofega la nostra societat. La volada arrenca ferma, dreturera, sens dubtes ni desmais. Veièm aquell noble esperit aixecarse per demunt de nostres testes y veièm també, ¡oh miracle! com les calves venerables de nostres burgesos y els ulls térbols de nostres jornalers s'alcen a poc a poc de terra, comensant a fixarse en la llum nova que 'ls hi arriba d'aquell nou astre. Pero, ¿qué passa, que en lloc de veure les tenebres cada cop mes aclarides per la llum salvadora, es precisament aquesta la que a poc a poc se deixa eclipsar per aquélles, per fondres a la fi en llur fons? ¿Perqué torna a regnar la freda, la fosca nit entre nosaltres? ¿Quina lluita implacable han hagut de sostenir aquells esperits il·luminats, que a la fi han de declararse vensuts y's senten doblegar les ales y caure en terra al nivell de totes les nulitats o inflades mitjanies que enmatzinen l'aire que respirém?

¿Quin profón desequilibri domina dins la nostra societat, que no permet a cadascú ocupar el lloc que li es destinat per sa vocació? Quants y quants entre 'ls nostres companys de mes forta inteligencia, que foren en llur joventut portadors de llum nova, que comensaren el camí animats per una santa flama de revolució, jauen ara encongits y muts dins de llur closca, sense comunicació esperitual ab la societat, ocupats exclusivament en el conreu de negocis que res tenen que veure ab les aspiracions de sa primitiva destinació! Quants y quants caiguts ens envien un somrís de suprèm desengany desde 'l fons de l'abisme de la mes fosca vulgaritat! ¿Aont son les files closes y fermes dels nostres intelectuals, que aixi 's confonen y 's barrejen ab els altres cossos del nostre exército?

No volem aquí analizar les causes que porten a un tant trist desemllás la tragedia que veiém tant sovint repetida. En termes generals, se pot dir que la nostra terra no está prou assaonada d'aigües d'alta cultura perque hi puguin brostar, creixer y florir en complerta llibertat les altes flors de la inteligencia. Y si alguna arrel hi ha prou robusta pera pujar ufanosa y sana per demunt de tota la general esterilitat, es ben be malgrat la terra que la produeix; y en que s'afanyi en xuclar totes les fonts de vida, a la fi no li basten pel seu aliment y 's corseca ferida de l'anemia general. Nostre cos social es un organisme raquític y corcat, per mancament de renovació durant tres segles, y no pot per ell mateix posseir l'elasticitat que li permetria adaptarse a les exigencies a cada moment renovades de la cultura dels pobles avensats. Es un organisme desballestat y sense conciencia en el qual cada membre, sense enrecordarse del seu veí, tira pel cantó que mes li vé en desitj; y aixi resulta un conglomerament monstruós aont manca la mes elemental harmonia. ¿Com pot, doncs, aquest organisme malalt, produir expontaniament del fons d'aquest desordre, o al menys afavorir el principi de col·locació harmónica y conscient de cadascú de sos elements integrants y la regularitat y fixesa de son funcionalisme? No; no's poden exigir de la nostra actual societat tant desencaixada, virtuts propries dels organismes normals. Necessariament es un individualisme ferotge y sens aturador lo que ha de dominar en la nostra present desorganisació social.

Desde 'l moment, doncs, que no 's pot esperar del nostre malaltis individualisme la producció de la vida harmónica, no 'ns resta altre remei que aferrarnos a l'esfors colectiu; ja que no podem rebre cap llissó profitosa de l'instint present de l'ànima nacional, cal que subjectèm an aquesta al mágic encís de l'educació, via llarga y pesada, pero que 'ns fará atenyer, si no a nosaltres als nostres nets, el gran ideal de la producció espontania per la nostra terra de les mes altes flors de cultura. No; l'individu, a menys que sia de la rassa dels heroes, no pot res, inmediatament contra el cos d'aquestes societats com la nostra, revellides y tulides que oposen tot llur pes mort, aclaparador, davant la carrera adelerada del que vol per sí sol arrossegarla fins les fites dels nous horitzons de l'humanitat.

Apleguèm nostres esforsos per arrossegar la massa en tots els sentits dels punts cardinals del progrés. Pero no caiguèm tampoc en l'escull contraposat al nostre hiperindividualisme. No pensèm que sia facil, ni sobretot possible la realisació actual de l'obra plenament colectiva, aont puguin combregar totes les conciencies, sagrat ideal dels pobles avensats que ja tenen un peu dins de les valls florides de la concordia universal y perpetua.

Reunimnos en humils improvisats cenacles dins dels quals trovi cadascú de nosaltres als nostres afins d'idees y tendencies. Que 'l cientific, l'artista, el poeta surtin de la tor d'ivori aont tant els plau abrigarse, malalts de narcissisme ridicol y infecón; que va-

fin a unirse fraternalment ab llurs conseмblants y que cada estol cristallisi en un cos transparent, harmoniós, orgànic, conscient. Y així, adquirint cada petita, pero perfecta comunió d'esperits l'organisació y'l funcionament propris, se fará de dia en dia mes facil la gradual cristal-lisació de tots els esperits en un organisme únic y representatiu.

MANUEL DE MONTOLIU.

(Seguirá).

MÚSICA

Concerts del «Orfeó Català»

L'Orfeó Catalá no deu ser tractat ab crítica de cronica lleugera. Es una institució ben catalana, un nucleu propulsor del nostre nacionalisme en l'aspecte artistic. Y aixís requeriria un estudi mes complert y ample, aont s'hi trobin estimuls pel bé que fá y alhora 'l nostre afectuós consell respecte a les deficiencias de que deu fugir per pujar als cims alts y gloriosos del art perfecte.

Mes ens detura un desitj y un escrupol: el desitj de veure al Orfeó en el plá camí de la depuració artística; l'escrupol de ser massa exigents ab la nostra ploma.

Per aixo millor que dir res pel propi compte preferim copiar alguns fragments de l'epistola clásica que segueix, de l'Antoni de Guevara. Ells donen raó del nostre escrupol.

Heusels aqui:

«Letra para el condestable D. Iñigo de Velasco, en la cual le persuade el autor, que en la toma de Fuenterrabía primero se aproveche de su cordura que experimente su fortuna.

Muy ilustre señor y cesáreo capitán: Anoche, ya muy noche, me dió Pedro de Huro una carta de vuestra Señoría, la cual, aunque no viniera firmada, la conociera en la letra ser de vuestra mano escrita, porque trata pocos renglones, y muchos borrones. Escribisme, señor, que rueque á Dios por vuestra salud y victoria, á causa que por mandado de Cesar iś á cercar á Fuenterrabía, la cual tomó el almirante de Francia, siendo ella de la corona de Castilla. En lo que toca á Fuenterrabía, bien tengo creido que de dos años á esta parte le cuesta más al rey de Francia el tomarla y sustentarla, que le costara comprarla ó edificarla; y desto no nos hemos de maravillar, porque los príncipes y grandes señores mucho más gastan en sustentar la opinión que toman, que no la razon que tienen. En toda la cristiandad no hallo yo empresa tan peligrosa como esta de Fuenterrabía; porque, ó al rey de Francia habeis de vencer, ó al Emperador desplacer; quiero decir que os tomáis con la potencia del uno, y con la gracia ó desgracia del otro. Ser capitán general es oficio honroso y provechoso, aunque muy delicado: porque, dado caso que haga todo lo que puede y todo lo que debe, si por malos de sus pecados da alguna batalla y no lleva la victoria della, no cumple el triste con perder la vida, sino que le buscan alguna culpa, por la cual dicen que perdió aquella batalla..... Los capitanes que pelean y los médicos que curan, muy bueno es que sean cuerdos; mas muy mejor es que sean bien afortunados, porque son dos cosas estas, á do muchas veces falta la cordura y acierta la fortuna. Vos, señor, llevais empresa justa, y justísima, porque de tiempo inmemorable acá, jamás hemos oido ni visto que la villa de Fuenterrabía ningún rey de Francia la hubiese poseido, ni que rey de Castilla se la hubiese dado: de manera que á ellos es conciencia tenerla, y á nosotros es vergüenza no tomarla. Mirad, señor por vos, para que guerra tan justa no la perdáis por alguna culpa secreta; porque los desastres y desgracias que suelen acontecer en semejantes empresas, no vienen por no ser la guerra justa, sino por ser los ministros della injustos . . . . . .

El mariscal de Navarra, con su parcialidad de agramonteses, sabemos que esta en la defensión de Fuenterrabía; no me parece sería mal consejo echar el cerco público, y tratar con ellos en secreto; porque si agora son criados del rey de Francia, acordarse han que también fueron vasallos de nuestro César. A lo que yo hallo por las historias antiguas, este linaje de los mariscales de Navarra es linaje antiguo, generoso y valeroso; y para mi tengo creido que el Mariscal querrá antes servir al César, su señor, que seguir al rey de Francia, su amo. Solia decir el buen Escipión africano, que todas las cosas se habian de intentar en la guerra, antes que nadie echase mano á la espada; y á la verdad él decia muy gran verdad; porque no hay en el mundo otra tan gran victoria, como aquella que sin sangre se alcanza . . . . . .

Todo esto digo, Sr. Condestable, para que dado caso que César tenga justificada la guerra de Fuenterrabía, no deje vuestra Señoría por su parte de justificarla; y la justificación que habéis de hacer es, que primero los persuadáis, que los combatáis; porque muchas veces suele hacer más el ruego del amigo, que el hierro del enemigo. El buen Teodosio, emperador, cuentan que hasta que pasaron diez dias después que echaba cerco sobre una ciudad, no permitia á los suyos que la combatiesen.

Creedme, Sr. Condestable, que la piedad y la clemencia nunca embotó en la guerra la lanza, y por el contrario, el capitán que es sanguinolento y vindicativo, ó los enemigos le matan ó los suyos le venden.

. . . . . .

Si á mis palabras queréis, Sr. Condestable, dar fe, trabajad que se os dé á pacto y conveniencia Fuenterrabía, antes que no tomarla por fuerza; porque en los graves y dudosos casos primero, han los hombres de aprovecharse de su cordura, que experimentar su fortuna. En lo demás que me mandáis, yo, señor, lo haré y de muy buena voluntad, es á saber, que ruegue á nuestro Señor dé á vuestra Señoría victoria, y á mi dé su gloria. De la villa de Vitoria á 13 de enero de 1522».

Respecte a les obres que s'estrenaren en el concert del día 18, devèm donar un lloc preferent a la composició *Captant*, deguda al talent del mestre Nicolau. Tota persona que poc o mólt s'hagi dedicat al maneig de les veus en el pentágrama te de regoneixe el sorprenent domini que ha adquirit aquest distingit mestre en tant difícil branca del art musical.

En *La mort del escolá*, y sobre tot en el *Divendres Sant*, ha usat ab tal desembras, ab tan de talent y ab tan gran fortuna dels recursos adquirits ab l'estudi y fins de la discreta inspiració que posseeix de natural, que al nostre entendre no es possible arribar a mes dins el reduit camp de l'estil choral.

En cuant al *Captant*, estrenat en aquest concert, si bé te moments en que la música sobrepuja a la poesia, com per exemple en els versos:

sentiu com canten els aucells
Deu nos estima més que an ells

y en els que diuen:

y no tinc res, ni pa ni hostatje,

un cert abus del element polifónic, fá que a voltes se perdi 'l fil de la narració ab tantes repeticions dels mateixos versos.

En els passadissos del teatre, el día del concert, corria la veu de que aquesta última producció era la millor del eminent mestre; nosaltres disentim d'aquesta opinió. Pot ser que 'ls que aprecian la música no més pel gust de l'orella trobin millor aquesta que les anteriors produccions del mateix mestre, mes nosaltres, sens trobar-la inferior musicalment pariant, preferim les dues anteriors citades, ja que en elles hi trovém resolta ab més sensillesa la fusió del músic ab el poeta. De totes maneres l'obra pot ocupar un honrós lloc en els programes y al costat de les obres dels grans mestres, y si no som de l'opinió dels que la troben millor que les anteriors estém en el convenciment de que això es degut a que el mestre Nicolau ha estat desacertat ab l'elecció de la poesia. El *Captant* de Mossen Cinto es de lo més fluix y de lo més fals que ha produit el gran poeta, y per lo tant li era impossible al músic obtenir els mateixos resultats aconseguits al treballar una poesia tant inspirada com *La mort de l'escolá*. Com més s'esforsa el compositor en interpretar lo sentiment de la lletra, més resalta la falsetat de la poesia, y d'aquí que aquells *a fora, a fora* ab tan gran talent resolts pel mestre, resultin aquí fora de lloc.

Y ara, per acabar, no puc sustrèurem, a la temptació de demanar al mestre Nicolau un petit favor: ell més que ningú sap les nostras aficions en música, y ens dispensará l'atreviment. ¿No podria desferse d'una vegada d'aquest estil polifónic que tant de moda s'ha fet d'un quan temps ensa y fernos sentir més trossos de música com aquells cuants compassos ab que acaba la seva obra *El noi de la mare*? Deu anar a temperaments, mes aquella esplendida fantasia armonica 'ns fa sentir molt més que tots los *Credos* de Palestina plegats. Y per altra part, els qu'habém tingut l'honra d'haver estat baix la seva direcció per apendre d'armonia, ja sabém que té prou recursos pera fernosen sentir mólts d'aquells admirables compassos...

Ens descuidavem de quedar bé ab els demés autors que figurareu en el programa. Felicitém a la senyora Freixas per sa sentida *Cansó del trovador*, y al jove Marraco pel ben entés arreglo pera chor de les *Montanyes regalades*, que produeix molt bon efecte. En quan a les composicions *Christus factus est* y *Hivern*, den Mas y Serracant, de la primera en dirém que 'ns semblá una bona composició del genre religiós, mes respecte a la segona, al nostre humil entendre l'autor ha sofert una gran equivocació. L'hermosa poesía den Matheu no es res més qu'un brindis, y el compositor no tenía que separarse d'aquest genre. Ell ha cregut que l'intenció del poeta era la de descriure l'hivern, y s'ha enganyat ja que lo que tenia de buscar el músic era l'escalfor interna dels dos incognits protagonistas d'aquell cuadret. «Fa fret» — diu en Matheu — y en Mas y Serracant, se l'ha cregut com un infant, y veus aquí que ell també ha dit ab signes musicals, que feia fret. Emprò, ¡sant cristia! que no ho sap que 'ls poetes, y sobretot els poetes amorosos no poden dir tot lo que pensen. Estariem ben frescos, sería un seguit d'haber d'amagar las criatures. ¿Es a dir que vosté voldría que 'l poeta li espliqués ben pel clar lo que vólen aquell parell de gats; que no ho fa prou al acabar la poesia ab aquells cuatre versos?

La vida es elzarosa
Com la d'aquell aucell
Aprofitemla, hermosa
Abans no fem com ell.

Altrement, no se perqué 's deixen enganyar tots aquests joves. Quan l'altiga volta l'espai els pardals perillen.

F. A.

Contes...

EL POBLE CATALÁ insertava 'l passat número un delicios conte de l'Alexandre de Riquer. En el vinent, comensará la publicació d'un altre, verament encisador, de Ruayard Kipling... Sembla que diu molt ab aquets presents dies de festa, l'escriurer, publicar y llegir contes. L'imaginació, purificada y com renaixent en infancia, en la inefable renovació nadalenca de tot lo del home, vol, igualment que tot lo del home pietat, sentiment, esperansa, gula, hèurer son digne regál... Y, quin regál per ella millor qu'un d'aqueixos maravellosos teixits de somnis, poblats pels fills dels somnis, en que la naturalesa plora, o somriu, o dansa, ab plors o somriures, o balls, que les coses externes no han sabút revelarnos pas o, potser, que no han sabút revelarnos encara?

El realisme literari, ab totes ses preocupacions antiimaginatives, y malgrát haver fet equivoc el nom, aplicantlo al llinatje de narracions en que Guy de Maupassant fou el mestre, no consegui matar el conte..... La llemineria espiritual, mal contenta del producte que, diente pá, li oferien, demanava ab insistencia babons. *Y tota una rigorosa corrent mental ha vingut a proclamar, ab veu ben alta, en la conciencia moderna, el dret de l'ánima als* babons... *S'ha vist en la Fantasia, no solament la sobirana dels mons del Art, mes també l'alta facultat motriu de la Ciencia, y de la Etica y de la Vida. Repetint el mót devotissim de Carlyle se l'es anomenada «organ de lo diví». S'ha definitivament comprés qu'era sa presencia aquella que nodria de perennal joventút les creacions platóniques, mentres per la seva absencia, envellien irreparablement, al cap de pocs anys de gloria, tants y tants sapientissims y prudentissims llibres de filosofia y de física, y d'historia natural y de tot réngle de disciplina humana.*

No calia certament tan filosofic permís pera que totes les literatures modernes florissen en contes. Si 'ls homes captaren dolsor, y les abelles en l'ánima dels poetes no cessaven d'elaborar mél: ¿Com negarme?... ¡Oh, quants y quins babons *pera la lleminadura espiritual s'ens donen avúi! Sovint, molt sovint obres mestres del génre s'impremeixen a Europa y America. Fins els contes destinats als nens s'han elevat a excelsa altura d'art.*

Mes també hi ha pobles sense contes. La literatura espanyola no'n té... No pot tenirne.. Un setmanari madrileny cridá, no fá gaire, als escriptors a un concurs de cuentos fantásticos... *El resultat fou verament lamentable.*

¿Y com podia ser altrament? Espanya es, per mes que cantin els llocs comuns, terra d'esencial penuria imaginativa. La seva literatura, precós en el realisme de la novela picaresca, es inepte per el fantasejar, per la creació lliure y plástica, per la producció de contes, vers contes, narracions d'imaginació pura. Manquen allí pera aixó les facultats mares. «Esos enjutos castellanos *(escribia fa pocs dies un sabi pensador espanyol a un amic meu)* ¡si supiera V. que desesperante equilibrio mental el suyo, que reseca tienen la mollera, que gayanescamente prácticos son! Dudo que sueñen nunca. Se han estado siglos comentando y exponiendo teologia y no han tenido un solo teólogo, es decir, un solo hereje de fuerza. Y ahora cuando se hacen liberales y se convierten al credo de la Biblioteca Alcan, son lo mismo (me excuso nombres). De los andaluces no hablemos; esos tienen menos imaginación aún».

¿Y nosaltres?... Aqui encara malhauradament es poc cultivat el conte. No en vá hèm passat tants sigles de subjecció, que, pera dissort nostra, no ha sigut a un poble que fés llibres de cavalleria sino an el poble qu'els escarni...

Y com qu'es d'alta necesitat qu'entre nosaltres se produeixen y gustin les escullides lleminadures espirituals; y com que 'ns es indispensable tenir aviat molts contes y ben bónics; y com que a tot es convenient una mica de protecció créc que fóra bon obra que, entre 'ls premis anyals dels Jocs Florals s'en instituís un destinat especificament a un conte, a una «narració imaginativa»; deixant per altres premis les noveles, noveletes, quadros de costums, notes de color, impressions, etcetera, etcetera; y si això no fos ara posible, fora bo que, bienalment, el premi habitual de prosa se concretés an aquell objete... Y la institució seria ben eficas, no tant potser per lo que 's refereix als treballs que tinguessin recompensa com als que no 'n tinguessin.

No dubto que la realisació d'aquest pensament lograria bona acullida entre 'ls nostres escriptors.

XENIVS.

NOTES POLITIQUES

Els calendaris dels polítics madrilenys anuncien aquets dies el propòsit de que l'interinitat Azcárraga se presenti a les Corts, acompanyi al Rei en els seus viatjes per Europa y no deixi el poder fins a l'hivern de l'any vinent.

El poder moderador no vol que les eleccions sovintegin; es partidari de major estabilitat parlamentaria.

Y ab això fa un gran servei a l'actual Govern, doncs s'el fa durar tant com ha durat l'eximi Maura, demostrant que aquet y aquell son perfectament iguals.

Qui tingui seny, o no estigui enlluernat per en Maura, haurá de regoneixer que si l'Azcárraga se sostè un any *sense fer res de profit*, quedará a la mateixa alsaria den Maura, que ha usdefruitat el poder *sense fer res de profit* també per espai d'un any.

Y encara portará l'Azcárraga una positiva ventatja al seu antecessor.

La de no girar el cervell a les classes anomenades neutres, y no comprometre als regionalistes de menor quantia fentloshi exteriorisar aficions realistes o despertar atavismes de la mateixa mena.

***

Aquets dies tenim que llegir dotzenes de penjaments contra els republicans.

Y als amics nostres, que no malparlen dels republicans, s'els diu dissidents de la Lliga.

Y a nosaltres, que tampoc malparlem, s'ens diu reflex lerruxià.

Això no fa mal ni als nostres amics ni a nosaltres; en fa als que ho escriuen.

El nostre catalanisme es el mateix de quan no estava descobert el mediterrani maurista, y de quan el Rei no havia visitat a Barcelona y Catalunya.

Aquets fets (el descobriment den Maura y la viuguda del Rei) no han influit gens en les nostres conviccions ni en la nostra conducta.

Com abans de produirse, defensem l'accidentalitat de les formes de govern y l'acció de conjunt del Nacionalisme català, integrat pels bons catalans qualsevulga que siguin les seves idees religioses, socials, econòmiques y polítiques.

Y a l'hora que ho proclamém, ho practiquém ab llealtat d'esperit y ab actes a tothom notoris.

***

Un diari local ens dedica piadoses critiques.

Ens suposa quasi vensuts a Gracia, mal avinguts perque tenim elements d'idees rancies y reaccionaries, y fracassats y sense esma davant dels dictadors del regionalisme.

No cal dir si ens han sorprès aqueixes coses nostres... desconegudes de nosaltres.

Les nostres divisions internes y el nostre pròxim fracàs, son mera il-lusió de gent que bada y viu a Barcelona ab l'esperit trasportat a Xina.

Els nostres actes son y seràn prova plena de que lo que ens atribueix l'aludit colega no tè cap fonamen positiu.

Y del nostre avenir no s'en cuidi ni en fassi oracles; en tenim nosaltres l'hipoteca més segura.

L'hipoteca de la nostra voluntat y la nostra vida.

El manifest de les Diputacions basques

Pel interés ab que 'l llegirán nostres lectors, reproduim aquest document de protesta que acaben de publicar les Diputacions basques, y que en el número penúltim anunciavem.

Diu aixís:

«Las Diputaciones de Vizcaya, Guipúzcoa y Alava, que cumpliendo imperiosos deberes, no podían prestar su conformidad á las Reales órdenes dictadas por el Ministerio de Hacienda en 26 de octubre y por la Presidencia en 28 del mismo mes en lo relativo á la aplicación de la ley de alcoholes en estas provincias, creen llegado el momento de protestar ante el país de la manera más enérgica y solemne contra disposiciones que alteran el concierto económico, cercenando nuestra preciada autonomía económica, á fin de que jamás pueda invocarse nuestro silencio como señal tácita de asentimiento á las citadas Reales órdenes.

Y es en este punto tan arraigada la fe que tienen en la doctrina que sustentan y firme el convencimiento de que con las disposiciones mencionadas se vulneran las facultades del poder central y los compromisos contraídos con estas provincias, que disienten de su criterio y tienen por una ilegalidad manifiesta la exacción del nuevo impuesto en el territorio vasco.

Si dispusiéramos de medios para evitar esta conculcación del derecho ante el país, lo llevaríamos á la práctica con la más firme decisión.

Las Diputaciones hermanas, seguras de su derecho y contando que á su lado, para constituirlo y robustecerlo, tienen y tendrán siempre al país euskaro, no se amilanan ante las contingencias del presente, convencidas de que en un plazo no lejano conseguirán ver realizados los anhelos de todo buen vascongado.

Para ello, y á fin de alcanzar la estabilidad que ponga á cubierto nuestro régimen privativo de los golpes que con frecuencia le asestan, acometerá desde luego la empresa de recobrar, hasta donde fuere posible, la reintegración de nuestros envidiables organismos forales, sin escatimar esfuerzo ni sacrificio para la consecución de esta idea, que siempre encontrará eco en los hijos de esta tierra.

No basta la decisión de las Diputaciones; es menester que sean secundadas por el apoyo entusiasta y unánime del pueblo vascongado.

Así es de esperar del patriotismo de vizcaínos, guipuzcoanos y alaveses, y de su culto á las instituciones.

De ellos depende el que los propósitos de los buenos euskaldunas se vean convertidos en realidad y el que la raza euskalduna vuelva á gozar de su libertad ó que, por el contrario, haya de contemplar con el alma desgarrada por la amargura la desaparición de los restos que de ella hemos podido conservar hasta la fecha.

Lo que el pueblo ha de hacer para asegurarse un porvenir glorioso está condensado en estas dos palabras: «Unión y fueros».

MOVIMENT AUTONOMISTA

Barcelona

Federació Escolar Catalana (Academia de Dret). — En Manel Raventós doná dissabte passat, en el local d'aquesta Federació, una conferencia sobre «L'Humorisme Mark Iwain».

Comensá exposant el concepte del Humorisme, estudiant els parers sostinguts pels més notables literats y filosops, remarcant el fet de que aquéll s'ha infiltrat en les literatures anglo-saxones ab preferencia a les llatines.

Concretant després el tema al estudi del Humorisme inglés, digué que la seva figura mes capdal fou en Guillem Shakspeare, y portantlo per comparació a Nord-América, estudiá la personalitat den Poe y especialment la den Mark Iwain que tot y mantenint l'esperit d'aquéll el purificá de les exageracions en que solía incorre.

El conferenciant acabá esplicant y comentant varis contes del últim dels autors esmentats.

Fou molt aplaudit.

***

Centre Autonomista de Dependents de Comers y de la Industria. — En virtut d'haverse escaigut en diumenge la festa de Nadal, va aplassarse fins a demá la setena llissó que 'l senyor Berdina devia donar sobre la «Teoria de las nacionalitats».

***

Joventut Autonomista de Gracia.—La «Comissió de Cens» d'aquest Centre comensará aviat les seves tasques pera refer els de tot el districte electoral d'aquella barriada.

***

Centre Autonomista Catalá de Sant Gervasi. — Hi ha 'l projecte d'instalar unes Escoles Catalanes en aquest Centre.

***

Universitat Catalana. — Hem rebut el n.° 8 d'aquesta important revista, qual sumari es tant interessant com el dels anteriors. Conté, además del discurs del president dels Estudis Universitaris Catalans, D. Raimond d'Abadal, y resenyes de les cátedres d'aquesta institució, notables traduccions dels treballs d'*Una Cansó de Libres* de Lord Avebury y *Valor moral del escetisme y de la pobresa*, del famós pensador inglés William James.

Tot recomanant la lectura de la revista, preguem al lector que s'enteri del anunci de la mateixa, que acompanyém ab el present número.

Menudall

Senyors, estic aborrit de veres; no passa res.

Ni l'Azcárraga, ni En Vadillo, ni En Cárdenas, ni En Villar, ni cap dels altres cimals enlairats *del centralisme, sembla donar fé de vida ocupats com deuen estar paint el gall y sobre tot el turró.*

Vostés potser pensaran que la meva mandra actual no es deguda a altra causa, a lo qual jo 'ls respondré que si tal pensen l'han ben esguerrada, perque respecte a lo del turró *un servidor es* pagano, *y en quant a gall, no'n hi tastat ni gota.*

¿Qu'es Nadal? y a mi què. Jo no vaig a dalt ni a baix sino allí aont me dona la gana. Y quan compro un calendari ho faig perque 'm digui quin dia som, a tall de criat, y no perque ell me mani, a tall d'amo, lo que haig de menjar.

***

No suposin tampoc que 'l meu aborriment prové de no haver tret res a la rifa. ¡Y com havia de treure si fa una pila d'anys que no hi poso cap cèntim!

— Tan ximple es el que hi posa sempre com el que no hi posa mai, me deia l'altre dia un ataconador inteiectual, quins cops de martell a la sola sento desde dintre casa.

— Ja veurà; qui fa una ximpleria cada dia pot ben donarse com a ximple de solemnitat. Y com que tot això es qüestió de graus, resulta: que qui en fa una cada mes o cada any també n'es, encara que 30 o 365 vegades menos, respectivament. Ergo: *si vostè hi posa una vegada l'any y jo mai, vostè es més ximple que jo.*

Vostè ab bones paraules ve a dirme ximple...

— No 'n faci cas, es el meu estil, y l'estil es sagrat. *¿Però que no ho veu sant cristià que això de la rifa ve a ser un timo per un procediment piljor que 'l del* entierro, *del* gato o *del* sueño dorado? *¿Y encara no 'n tenim prou de contribucions forsoses ab diversos noms, però totes directes, doncs van dretes com un fil a buidar la butxaca del infelis contribuient, perque vostè, jo y el de més enllá, ens en imposem un altra de voluntaria, ab la agravant de que si un te la sort de fer bones, l'Estat, fent de cobrador del barato, se li barrota encara un tant per cent sobre 'l premi?*

— Ja te raó, ¡ja 'n som ben be de ximples tots plegats!

Y ple d'indignació 's posá a repicar la sola ab un ardiment que ben clar demostrava el modo com s'hi hauria abonat si en comptes de la sola s'hagués trovat demunt dels genolls aquest Estat que ab ses bestieses, trampes y disbauxes ens ha convertit en la Turquia d'Occident.

***

L'haver de treurer partit de la diada *em porta a la memoria la dels Ignocents, en la que un bromista va recrearse ab les espatlles dels comanditaris disidents de certa fábrica de cimals, penjantloshi la llufa de que llurs actes eren deguts a* la repercussio de la propaganda lerrouxista.

Potser hi haurá, desgraciadament, qui cregui això com article de fé, sense donarse compte que lo que pendrán o voldrán ferloshi pendrer per tal, no ve a ser mes, tant en el fons com en la forma, que article de mala fé.

***

Torna a estar a punt de fersens fonedís el nostre porvenir de Africa.

Fransa y Inglaterra, envejoses de la moma, *que a la curta o a la llarga les tocaria, aprofiten qualsevol incident per asegurar la seva influencia en aquelles terres ab l'escusa de mantenir la pau y 'l prestigi dels europeus.*

Ara mateix Fransa, ab motiu de certes pláticas de familia, *esdevingudes entre la moreria, manifesta ganes d'*intervenir, *que en llenguatje politic significa pendre posicions* á todo estar *y anar avensant Marroc endins,* movimiento de avance *en el que no está menys interessada Inglaterra, inventora de la tàctica, la qual no pararà fins que conseguexi fer pilotes a les cuines del palau de Fez ab la propia mitja lluna del turbán del Sultá.*

Vegin, després de lo manifestat, si n'hi ha o no per temer que d'aquesta feta no 'ns toquin a nosaltres las salpicaduras *y qui diu salpicadures diu un xafec que 'ns mulli de cap a peus.*

Els periodistes que portats de la seva indiscreta tafaneria, han polsat l'opinió del govern com si 'l govern d'incapacitats que tenim, pogués tenir opinió ni pols, sembla que han tret l'impresió de que 'l President del Consell, lo propi que 'l Ministre d'Estat, que juntament ab el de la Guerra, foren els indicats pera rosegar l'os, están mólt confiats en les garanties que dona als interessos d'Espanya 'l tractat secret pactat ab Fransa, com si no 's pogués donar el cas de que 'ls tractes fossin secrets y tes bufes públiques, que es lo més probable que succeixi.

Però per si les esperanses que 's funden en aquest tractat, no donguessin els efectes que se 'n esperen, el quefe del govern que com a guerrero *te més confiansa en el poder del sabre que cap cessant en activo servei, es guarda una carta per jugar y es, com ha manifestat als* chicos *de la prempsa, la ventatja que ofereix el trobarse les nostres plasses de l'Africa en bon estat de defensa,* ja que les va reforsar el general Linares.

Dit això, ja compendrán vostés que podem descansar tranquils sense necessitat d'alarmarnos y menys si després d'unes plasses més ben reforsades que si haguessin près l'oli de fetje de bacallá, fos el propi Linares qui s'encarregués de la seva comandancia.

Prou que ho sabem per l'experiencia de Santiago com les gasta l'ex-Ministre de la Guerra. Quan ell está encarregat de la defensa d'una plassa, es un home irresistible, es a dir, que no 's pot resistir y en conseqüencia 's rendeix.

Lo que no deixa de ser una ventatja, tota vegada que més val demanar parlament de bones a primeres, quan encara ningú ha près mal, que no pas haver de capitular quan ja no quedi a dintre un sol defensor pera comptarho.

Certs actes sols se comprenen en nacions aptes pera la cria de Stoessels.

***

Sembla que estèm a punt d'emparentar nacionalment ab Alemania, de resultes d'un casament en el que 's diu que hi juga En Mavra.

Será l'única vegada en que sigui de doldre que la sogra no 's fiqui en arregiar les coses de casa 'l seu gendre.

***

Diuen de Madrid que 'ls redactors del periodic Gente Vieja *han celebrat a Fornos un àpat en honor de D. Josep Echegaray, al que hi asistiren, entre molts literats, politics tan caracterisats con En Canalejas, l'Aguilera, En Silvela y altres.*

Per cert que un diari al fer la ressenya d'aquest acte diu lo següent:

«Un joven desconocido llamado Eduardo Valero, que se coló en el almuerzo sin representación alguna, pronunció un brindis que fué muy aplaudido».

Vels-hi aquí un joven *que anirà lluny.*

Al cap y al últim En Canalejas, l'Aguilera y En Silvela y 'ls altres caracterizados políticos *que s'havien reunit a Fornos van comensar per aquí: valentse de la oratoria per entaularse en el gran àpat nacional* colándose sin representación alguna.

***

Aquets dies passats s'ha comentat molt l'accident de cert automóvil que sortit de la Plassa d'Orient de Madrid, va trencárseli una motlla cami del Pardo.

Vels-hi aquí un percance *que no li passará pas a un porter conegut meu qae 'n va treure un a la rifa, d'automóvil.*

Per la senzilla raó de que aquell automóvil no 'n te de molles: tot es crosta.

MENUT

TEATRES

El moviment actual del Teatre Català

En menos d'una quinzena s'han succeit tres manifestacions de Teatre Catalá, fora de lo que havia sigut fins ara 'l seu hostatje oficial. Totes tres han sigut organisades per elements isolats els uns dels altres, y a totes ha respost el public d'una manera encoratjadora. Tant a la representació d'*Els Tarats* donada per l'agrupació de les «Vetllades Avenir» en el Circo Espanyol, com l'estreno d'*El Geni* y de *La Dama Alegre* en el Teatre de les Arts, hi assistí nombrosa concurrencia. Y no es de creure que fos exclusivament el caracter escepcional dels dos primers espectacles, anunciats per una sola vegada, lo que portava la gent al teatre, perquè *La Dama Alegre* fou estrenada per una companyia que treballa de temps, en temporada regular, y la sala estava tant o més brillant que la nit anterior, a l'estrenarse *El Geni*.

Aquest fet revela dues coses altament esperansadores pera l'avenir del nostre teatre.

Es la primera 'l grau d'intensa vitalitat que té avui dia 'l teatre catalá.

La segona l'existencia d'un public d'estreno, que 's preocupa de la producció dramática catalana, prou nombrós pera omplenar una sala d'espectacles.

Que 'l teatre catalá es arribat a un moment de creixensa en el qual ja no cap dintre les parets del casal aont fins ara ha viscut localisat, es cosa que ningú pot negar de tant evident. Aquestes espurnes que de tant en tant escluen aquí y allá, son mostra del foc intern que cova frisós en les ánimes dels artistes y aimants de la nostra literatura, esperant l'hora de convertirse en llum vivificadora.

Avui dia 'l teatre catalá, després d'haver passat per succesives transformacions que l'han anat deslliurant, de mica, en mica, d'una tradició de teatre forastera, ha trobat, per fi, la veritable expressió de l'ánima catalana en lo que té de particular y d'universal, y ja no cap dintre 'ls motlios esquifits d'una anticuada organisació de botigueta, en la qual la passiva resistencia de la rutina fa impossible tota tentativa de reforma artística, tota modalitat de forma y de fons que no s'avingui al patró de la casa.

Y no 'm fa parlar cap mena de malavolensa contra l'empresa que ha monopolisat desde la seva naixensa l'esplotació de la nostra literatura dramática. Es l'experiencia, són els fets els que parlen. Totes aquestes probatures isolades, fetes per agrupacions sense cap conexió entre elles ¿què representen sino l'afany de crear quelcom, un organisme qualsevulga en el qual el modern teatre catalá pugui desenrotllar lliurement totes les seves modalitats, totes les seves energies, sense trabes de cap mena?

Això no vol dir que l'actual teatre que porta 'l nom de catalá tingui de desaparèixere. Al contrari: no s'ha de destruir l'existent, sino crearne un altre. El *desideratum* fora que ni haguessin, no tant sols dos, sino 'l major nombre possible de teatres catalans. Teatre de melodrama, de comedia catalana, teatre modern, teatre de sarsuela, d'ópera, de tot. Y aixi, al especialisarse, al tenir cada un el seu públic de devots, lograriem fragmentariament lo que es l'ideal de tots quants estimem de veres la nostra literatura: que 'l Teatre nacional catalá siga per totom.

Heus aquí la raó de per què no crec que s'hagi de fer la guerra al Teatre Romea. No hem de volerlo fer desaparèixere, sino ajudarlo a que continui fent el seu genre especial, pera la major satisfacció del bon menestral que va al teatre a riure y no a encaparrarse.

Es més: tinc la ferma convicció, després d'analisarho fredament, de que tots els que alguna vegada hem cridat contra 'ls rutinarismes d'aquella casa, no teniem raó. Y es que tots patiem d'un error fonamental: arrossegats pel nostre afany vers l'ideal

de perfecció que voliem assolir, sense parar-hi esment, deixavem de tocar terra. Ilusionats preníem per un temple, lo que es una botiga. Y per això resultaven estèrils tots els nostres esforsos pera galvanisar la momificada manera d'esser de tot un estat de coses impossible de modificar, perquè pesa damunt d'ell una tradició de negoci. Es com si a un industrial que tota la vida ha guanyat diners fent una mena d'article d'una manera determinada, se'l volgués convéncere de mudar la seva producció ab raons sentimentals ó filosòfiques.

Abandonem, doncs, la tasca impossible de fer evolucionar les coses petrificades. Anem per feina profitosa. Vinga fer foc nou. Que 'l moment es oportú, res ho demostra com les guspires que surten de per tot arreu. La cuestió es saberles coordinar pera que facin juntes una gran foguera.

Interinament el día 16 de janer s'estrena en el Teatre de les Arts el *Fructidor*, una de les més potentes creacions de l'Iglesias, la qual, després de set anys d'estar impresa, encara no havía trobat un empressari prou entussiasta de l'art pera posarla en escena. Y l'obra s'estrenarà dignament com ella y son autor se mereixen, ab decorat nou y una companyía formada espressament ab la base den Jaume Borrás.

Igualment s'anuncia pel mès entrant, organisada per l'agrupació de les «Vetllades Avenir», una representació extraordinaria del *Rosmersholm*, l'emocionant obra mestra d'Ibsen.

Després, el mateix Iglesias prepara també pera estrenarlo aquest hivern, el drama *La Comedianta*, al qual està donant els últims tocs.

Y endavant. Lo escencial es fer caliu, que de tot aquest moviment no pot ésser que no 'n surti alguna cosa.

La creació d'un Teatre nacional digne de Catalunya es una necessitat y les necessitats tart o d'hora s'han de satisfer forsadament.

J. POUS Y PAGÉS

En Joaquim Bonnin

Un ánima massa ardent pera un còs tan feble, una volada massa hardida pera unes ales tan fragils, el diví nectar dels déus bullint y escumejant sense repós dins d'un calzer de trencadís crestall, aixo fou el plorat artista En Joaquim Bonnin que ara venen de perdre l'Art y la Patria. Amics y admiradors séus acabém de cumplir un dolorós deber d'amistat acompanyantlo en son derrer viatge.

En Bonnin era aquell qui fent glatir el piano com un cor apassionat, evocava ab la magia de ses palides mans les veus planyívoles de Chopin y Schumann, ab una intensitat qual sol record esborrona l'esperit. Les ánimes dels grans romantics del piano, foren els séus *fantasmes familiars* que l'obsesionaven y 'l fascinaven; ells foren els que ab llurs veus llastimoses d'ultra-tomba li encomanaren llur *mal de viure* cridantlo, atraientlo a una intimitat fatal, fins a ferli deixar la terra y els homes.

Si; hem perdut ab En Bonnin un dels més grans intérpretes dels romantics. Sos ulls, ara entelats per les ombres de la mort, vesllumaren la gran llum de la gloria quan després de llargues hores de contemplació y estudi, bullint de sagrat fervor y encoratjat pels séus devots, gosà posar el peu a l'altar somniat, ab la unció y frisansa d'un sacerdot, pera espargir l'eco de veus sobrehumanes sobre la comunió dels fidels de la Bellesa. Pocs foren els que assistiren a eixes primicies esquisides de sa carrera que s'obria un xic més enllà en camí triomfal: pero, trista fatalitat! tals primicies eren ensemps les tristes derreries de la seva gran vocació. Rosegat són còs pel treball implacable y per traidora malaltía, són esperit tinguè de plegar les espléndides ales y ajaure 'l vol dins l'amorós caliu de la familia fins a caure anorreat per la Mort.

Ses despulles mortals jauen soterrades de cara al mar que, al moment de cloure la tomba, brillava com un abím de llum sota l'esguart d'un cel immaculat. Un bergantí, veles desplegades, vogava mar endins vers l'ignorat horitzó resplandent... Y al plorat amic que s'en va li vaig desitjar lo que 'l gran Goethe desitjava en sos derrers moments: llum! més llum!

M.

Festa de la música catalana
Instituïda per l'Orfeó Català

ANY II. — CARTELL DEL CONCURS DE 1905

I. «Premi de 500 pesetes», que s'adjudicarà a la mellor y més important composició per chor mixte. Lletra a lliure elecció.

II. «Premi de 250 pesetes», que s'adjudicarà a la mellor composició per chor a veus d'home, inspirada en lletra d'esperit catalanesc.

III. «Premi de 500 pesetes», ofertes per l'Eminentíssim Cardenal Bisbe de Barcelona, a la mellor Misa de Gloria per chor a 3 o 4 veus d'home o mixtes, tenint en compte en aquest últim cas que la tessitura de les veus blancas sigui acomodada a la veu de noi. Aquesta composició podrà esser escrita per veus soles o ab acompanyament d'orgue, y deurà reunir les condicions senyalades pel San Pare Pius X en sa Instrucció *Motu propio*.

IV. «Premi de 250 pesetes», ofertes per l'«Ateneo Barcelonés», al mellor estudi sobre la música popular catalana

V. «Premi del «Centre Excursionista», consistent en un objecte d'art», a la més important col-lecció de cansons populars de Catalunya o dels diversos territoris aont la nostra llengua es parlada. Aquestes cansons s'entén que 's compondran de poesia y tonada, y han d'esser inédites o variants de les ja publicades.

VI. «Un objecte decoratiu», ofert per la «Unió Catalanista», consistent en el segel de dita entitat incrustat en or sobre planxa d'acer, que s'adjudicarà a la mellor composició per quartet de corda sobre tema o temes populars catalans.

VII. «Un objecte artístic», ofert per la «Lliga Regionalista», a la mellor col-lecció de melodies originals per cant y piano.

VIII. «Premi de 150 pesetes». ofertes pel soci del «Orfeó» Dr. En Frederic Viñas, a la mellor col-lecció de cants, ab acompanyament de piano, per ús de les escoles catalanes. Se fa present que l'estil d'aquets cants tindrà d'esser simple y de caient popular català, y que la tessitura té de correspondre a la extensió generalment curta de les veus de noi no educades.

IX. «Premi de 250 pesetes», ofertes pel soci y ex-president del «Orfeó» Sr. En Joan Millet, a la mellor y més important col-lecció d'obres chorals desconegudes avui dia, d'autor o autors catalans o residents a Catalunya anteriors al segle XVIII, transcrites en notació moderna y acompanyades, a esser possible, d'alguna nota biográfica. També deurà indicarse el lloc aont se troben els originals manuscrits o impresos.

X. «Premi de 150 pesetes», ofertes per la secció choral del «Orfeó Català» a las dues cansons populars més ben armonisades pera chor mixte. En cas de que cada una de dites cansons sia de diferent autor, se partirá 'l premi.

Totes les composicions chorals, exceptuant les que obtin al premi III y IX, que poden esser ab o sense acompanyament, han d'esser per veus soles.

La lletra de les composicions (exceptuant, naturalment, les que obtin al premi III), deurà esser catalana y, en igualtat de mérit musical, se preferiràn aquelles qual lletra sia mellor. En quant al tema IX, s'admetrà 'l text en qualsevol idioma, mentres les composicions musicals reuneixin les condicions demanades.

Les composicions, que deuràn esser rigurosament inédites, s'enviaràn al «Orfeó Català», plassa de Sant Just, 4, a nom de Lluis Millet, y cada una delles portarà un lema.

Termes d'admisió:

Pera 'ls temes II, VI, VII, VIII y X, fins per tot el dia 10 de febrer de 1905.

Pera 'ls temes I, III, IV, V y IX, fins per tot el dia 10 de mars de 1905.

Encara que 'ls termes d'admissió siguin diferents, la publicació del fallo serà si multania pera tots els temas.

Pera conéixer als autors premiats quan se publiqui 'l veredicte del Jurat, aquet demanarà l'envío d'uns quants compassos de la composició premiada, acompanyats del nom y residencia del guanyador del premi.

La celebració de la «Festa de la Música Catalana» s'anunciarà oportunament. En dita festa se proclamarán els noms dels autors premiats, s'entregarán els premis y l'Orfeó Català executarà al menys les composicions que haurán obtingut el primer y según premi y un fragment de la Missa, mentres disposi de temps pera l'estudi.

El Jurat serà compost dels mestres següents: Felip Pedrell, Francisco Sánchez Cavagnach, Francisco Alió, Joan Lamothe de Grignon y Lluis Millet.

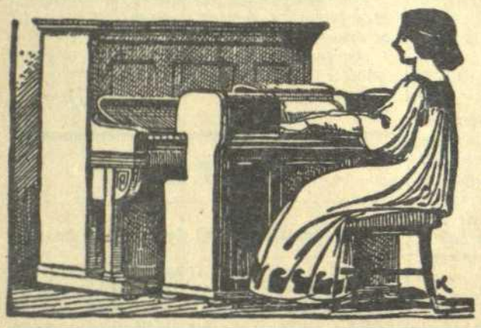
Borsa de Barcelona
Moviment de la setmana del día 23 al 29 de desembre de 1904

Cambis, Efectes públics, Obligacions y Accions	Divendres	Dissabte	Dilluns	Dimars	Dimecres	Dijous
Cambi de Londres	33'25	33'20	—	33'25	33'30	33'35
Cambi de París	34'50	34'25	—	34'52	34'40	34'70
Deute Interior fi de més, 4 %	77'65	77'67	—	77'52	77'65	77'70
Id. Amortisable fi de més, 5 %	97'70	97'75	—	97'65	97'70	97'25
Emprestit Municipal 1891 y 1900, 5 %	98'25	—	—	98'50	98'25	—
Id. id. 1899, 4½ %	90'00	—	—	89'50	89'75	—
Oblig. Fer. N. Espanya A. a V. T., 5 %	104'35	104'35	—	104'25	104'50	104'50
Id. id. Minas S. Joan gar. Nord, 3 %	78'75	78'75	—	78'75	78'75	78'75
Id. id. T. B. y F., 2½ %	58'85	58'85	—	58'85	59'15	58'75
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie A, 5 %	103'75	103'75	—	103'75	103'75	103'75
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie B, 4½ %	100'00	100'00	—	100 00	100'15	100'00
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie C, 4 %	94'90	94'50	—	94'50	94'65	94'50
Id. id. Mad. a Bar., Reus y Roda, 2½ %	56'35	56'35	—	56'35	56'35	56'35
Id. id. Alm., Val. y Tarr., adher. 3 %	76'65	76'75	—	76'75	76'75	76'75
Id. id. Med. Zam. Ore. Vi. 1880 a 1882	51'25	51'00	—	51'00	50'75	50'50
Id. Canal d'Urgell	78'50	78'50	—	78'50	78'50	78'50
Accions Fer. Medina a Zam. Orense y Vigo	—	—	—	—	24'70	24'50
Id. id. Nord d'Espanya	52'40	52'70	—	52 50	52'70	52'60
Id. id. Madrid, Saragossa y Alacant.	85'30	85'50	—	85'10	85'80	85'70

Segueix el nostre mercat completament adormit, fins al punt de que les sessions de la Borsa y dels Borsins més semblen del pic de l'istiu que del temps en que 'ns trobém. El temor que dóna la poca seguretat del govern actual y 'ls successos del Marroc, tenen aclaparades totes les Borses, quines s'han aturat en els cambis actuals dels valors, sense decidirse a anar amunt o avall. Pero aquest estat de coses no pot seguir, y es de creurer que comensat l'any vinent, hi hagi algun moviment en els valors. Els preus actuals són molt alts y si no cauen una mica, es difícil que 's puguin empendre jugades al alsa. Els francs segueixen baixant, degut al aument del preu de la plata en el mercat internacional. — Barcelona 29 de desembre de 1904.

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antissèptics y balsàmics que desprenen a mida que van disolventse en la boca. — Curen *refredats, tos, catarros, asma, bronquitis* y demés afeccions de l'aparell respiratori. — Indispensable als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir cambis de temperatura. **Se vènen a casa tots els apotecaris.**

LA PHONOLA

Es l'aparell més perfecte y el que posseeix majors recursos entre tots els coneguts pera donar expressió personal a la música.
Maneig facilíssim. Adaptable a tots els pianos. Lloguer de rotllos de música.
Vendes al comptat y a plassos
Detalls: A. Badía (Societat en Comandita)
Plassa Real, núm. 3; BARCELONA

DICCIONARI CATALÀ
Redactat y ordenat per **J. Aladern.** Ha sortit e quadern 24. S'admeten suscripcions: **Balmes, 71.**
Venda en les principals llibreries y en els kioskos del SOL

La Corbatinera Moderna
DE
P. BASTIDA
7, Canuda, 7

Corbates
Camises
Colls
Mitjons
Elastics
Tovalloles
Guants
Botonadures
Mocadors
Paraigues
Genres de Punt
MÉS BARATO QUE JO, NINGÚ

TELERS
Hi hà en venda una gran partida d'acreditades marques y en estat casi nous
Raó: Sant Pau, núm. 89, Magatzèm de Maquinaria

DEMANIS pera 'ls NÈNS DEBILS, RAQUITICS y ESCROFULOSOS el
VI IODO-TANIC-FOSFATAT AMARGÓS
que **fortaleix, enrobusteix y purifica**, substituintab ventatja l'oli de fetje de bacallà y ses emulsions. **Farmacia Amargós.** Plassa Santa Agna, 9, cantonada carrer de Santa Agna.

CREMA CASALLACS **GUST AGRADABLE**
preferida pels senyors Metjes al oli de fetje de bacallà y ses emulsións.
Dipòsit: FARMACIA DE SANT AGUSTÍ. Carrer del Hospital, números 42 y 44. — BARCELONA

GRAGEAS ANTISSEPTIQUES BOSCH
BOCA, GOLA Y VEU
Medicament recomanat pera combatre rapidament les malalties de l'**Aparell Respiratori**: irritacions, tós, ronquera y pudor de l'alè, sofocació, inflamació de les genives, etc., etc. — **FARMACIA BOSCH. Aragó, número 225. - BARCELONA**

BLOC CATALÀ
S'ha posat en venda 'l **Bloc Català**, que fa quinze anys edita l'imprempta *La Catalana*. — Preu: **Una pesseta**

BONS VINS OLI PUR
MARCA PRAT
* DE J. PALAU *
Rambla de les Flors, 16. Telefon 675

Xampany, Cognac y Licors
Vins de taula y olis de cullita propia y dels principals centres vinicoles. PREUS MOLT REDUITS

TOS ❖ OFEC ❖ CATARROS ❖ BRONQUITIS ❖ Els eviten y curen les PINDOLES HELENIANES, 1'50 caixa Farmacia Central, Girona, 72, Rambla Flors, 4, y farmacies

CURA ASSEGURADA
DE LES
MALALTIES NERVIOSES
ab l'us del **Valerianat amonic liquid**
preparat per **Pompeu Simó**
RONDA DE SANT PAU, 2 (cantonada al carrer de Sant Pau)

¡ESTALVI VERITAT!
Per **10** y **12** duros, trajos y sobretodos gran novetat: valen doble. Per **16** y **18** duros, de genre inglés superior: valen **25** y **30. Gamboa** sastre. — Rambla Canaletes, 4, 2.°

SUBASTA y venda diaria, dels millors **Quadros a l'Oli** dels principals artistes espanyols, y objectes d'art. De dos quarts de set a les nou.
Ronda Sant Pere, 7 vora la Plaça de Catalunya
SALÓ MURILLO

DR. UMBERT especialista en les malalties de la pell y cabell. Consulta de dues a cinc, y a hores convingudes. **Canuda, 26, 1.er**

ARCILLA ACETICA DE BUROW PREPARADA PER A. BOSCH
PODERÓS ANTISSEPTIC Y ASTRINGENT
Medicació externa, dóna excelents resultats en tota mena de fluixos, especialment en els oídos, nàs, gola, uretra y matriu, hemorragies, cremadures, llagues, varices, inflamacions y ulceracions de la vulva o vagina, etc., etc.
Demàninse prospectes: **FARMACIA BOSCH. Aragó, núm. 225. - BARCELONA**

RELLOTGES ◆ LÀMPARES
MOBLES
A PLASSOS: SENSE FIADOR
ALEXANDRE DIRAT: SANT PAU, 52 Y 54, Y MENDIZÁBAL, 28

CABANELLAS Y C.ª * BANCA * VALORS * CUPONS
Rambla del Centre, 9, y Arolas, 9

EL PROCURADOR
EUDALT SANS
ha trasladat el seu domicili y despatx a la **Ronda de Sant Pere, núm. 34, primer pis**

FAIANS CATALÀ
Corts, 615
Sucursal: Major, 13, GRACIA
OBJECTES ARTISTICS
PERA REGALOS
Reproduccions Artistiques
BASTONERS, PLATS DECORATIUS, CENTRES
TESTOS, ESCUPIDERES, ÚLTIMES CREACIONS EN GRES
MAJOLIQUES Y PORCELANES
Suscripcions a la revista FORMA
FAIANS CATALÀ
Corts, 615 * Sucursal: Major, 13, Gracia

MAQUINA DE VAPOR
venturera, de mitjana presió, vertical, de dues columnes, de força de 6 cavalls nominals (15 efectius), ab un engrassador automatic y manometre, indicador del buid del condensador, tot en mólt bon estat, se ven. — Informaran els senyors **Valls germans,** enginyers y constructors, carrer de **Campo Sagrado, 11; BARCELONA**

MODES F. AMORÓS
Carrer Nou de Sant Francesc, 3, 3.°
CONFECCIONS Y ABRICS

EPILEPSIA y totes les malalties nervioses. La seva curació és aviat y segura ab els célebres «Polvos» del **Gav. Clodoveo Cassarini de Bologna.** — De venda: Viuda d'Alsina, Salvador Banús, Dr. Andreu, Fills de Vidal y Ribas y Vicens Ferrer. — Referencies: **J. BARTRA**, Jaume I, 10; **Barcelona. — Premiat ab 14 medalles y un dono de S. M. el Rey d'Italia.**

TURRÓ DE CREMA
Especialitat de la Dolcería de LA COLMENA
Plaça de l'Angel, número 12; telefon 2046

ROBUSTINA
DURAN Y ESPAÑA
Eficacia inmediata
en Anemia, Neurastenia, Depressions nervioses. Clorosis, Debilitat, Atonía gástrica, Escrofulisme. — **Depòsits:** Farmacies de **Genové**, Rambla Centre, davant del Liceu, y de **Durán y España**, Valencia, 278, dreta Ensanxe, al peu del Passeig de Gracia

Tipografía «La Académica», de Serra germans y Russell, Ronda Universitat, 6